

GLASILO OBČANOV

GLASILO OBČINE LITJA • FEBRUAR 1998, ŠT. 2, LETO XXV.

POŠTNA PLAČANA PRI POŠTI 1270 LITJA

Litija
SP
GLASILO občanov
1998

352(497.12 Litija)

1000206,2

ZIK MATIČNA I
PARMOVA 9

1270 LITJA

KNJI NIČA LITJA

COBISS

8. februar - slovenski kulturni praznik

Osrednja občinska proslava tudi letos ob obeležju GEOSS — V Litiji poteka mesec kulture — katerih znanih litijskih kulturnikov se spominjamo

Motiv z razglednice odposlane 1905.

Letošnje praznovanje slovenske kulture, ki se je še posebej spominjamo na dan Prešernove smrti, 8. februarja, bo v litijski občini potekalo v znamenju meseca kulture. V sklopu dogajanj so se že odvile tri prireditve v Kulturnem centru Litija: predstavitev kasete pihalnega orkestra, predstavitev pesniške zbirke Jože Očepek ter otvoritev slikarske razstave Francija Lesjaka.

Februar bo z dogodki še bolj nasičen. Vsa dogajanja v mesecu kulture lahko spremljate v Glasilu občanov, kjer je ob raznih poročilih objavljen celoten napovednik prireditev. Prav tako si lahko preberete marsikaj zanimivega o kulturnikih, ki so kdajkoli delovali na našem področju. Ker jih je zelo veliko, tokrat omenjamo le tiste, ki izstopajo. Ostali pa bodo v sodelovanju z domoznanskim oddelkom litijske knjižnice in vami, spoštovani bralci, predstavljeni v naslednjih številkah na kulturnih straneh. (UGO)

Zdravljica

Spet trte so rodile,
prijet' lji vince nam sladko,
ki nam oživlja žile,
srce razjasni in oko,
ki utopi,
vse skrbi,
v potrhih prsih up budi.

Komu najpred veselo zdravljico,
bratje č' mo zapet'?
Bog našo nam deželo?
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

Sovražnike 'z oblakov
rodu naj naš' ga trešči grom!
Prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom;
naj zdrobe
njih roke
so sponse, ki jim se težje!

Edinost, sreča, sprava
k nam nazaj se vrnejo!
Otrok, kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo,
da oblast
in z njo čast,
obilnost bodo naša last!

Bog živi vas Slovenke,
prelepe zlahtne rožice!
Ni take je mladenke,
ko naše je krvi dekle;
naj sinov
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Maden'ci, zdaj se pije
zdravljica vaša, vi naš up!
Ljubezni domačije
noben naj vam ne usmrti strup;
ker po nas
bode vas
jo srčno branit' klical čas!

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Nazadnje še, prijet' lji,
kozarce zase dvignimo,
ki smo zato se zbrat' li,
ker dobro v srcu mislimo.
Dokaj dni
naj živi
Bog, kar nas dobrih je ljudi!

FRANCE PREŠEREN

Urednikova beseda

Pojem kultura (iz lat. collere - obdelovati) v najširšem pomenu besede, ki ga v vsakdanji govorici skoraj ne uporabljamo, pomeni oblikovanje, zlitje človeka z naravo. Narava je namreč tisto osnovno, neobdelano stanje, s katerim se moramo kot ljudje spoprijeti, ga obdelati - kultivirati. Nekako bi lahko ta odnos opredelili kot odnos med danostjo in možnostjo. Če nam je torej človeška narava podarjena, si moramo kulturo šele privzgojiti. Enako velja za slehernega človeka da je oseba, medtem ko je osebnost le kulturno oblikovana oseba. In takšnih, pravih osebnosti danes manjka.

Ni dovolj, da nekoga okličejo za osebnost zgolj zaradi nekaj dobronamernih potez, zaradi nekaj nagovorov ljudem v stiski ali zaradi srečanja s človekom svetovnega slovesa. Takšna oseba niti nujno osebnost, sploh če o njej vemo tudi stvari, ki si jih ne bi nihče smel šteti v čast. Ob tem pa dostikrat spregledamo takšne, ki dejansko zaslužijo naziv osebnosti. Morda marsikdo živi med nami, v našem okolju, pa so njegova dejanja tako skrita in ponižna, da ga zlepa ne opazimo.

Imeti ob sebi osebnost je velika sreča, še večji dar pa je, če si sam sposoben svojo naravo tako obdelati, da iz nje požene cvet, ki razveseljuje bližnjega.

MATJAŽ BERČON,
odgovorni urednik

PUSTNA PARADA V LITJI BO!
22. FEBRUAR 1998

IZZA OBČINSKIH KULIS - STR. 4-5

MESEC KULTURE - STR. 15

SLOVENKA IN SLOVENEK LETA - STR. 16

Občina Litija kmalu v novih mejah

Referendumska območja že oblikovana — Kakšne prednosti nam prinaša nova razdelitev — Zakaj so nekateri proti manjšim občinam — Ali bo država ukrepala mimo volje ljudi

Proces lokalne samouprave se je v Republiki Sloveniji začel udejanjati z zadnjimi lokalnimi volitvami leta 1994. Že pred tem so bili širom države izvedeni referendumi o novi upravni razdelitvi in posledica teh trendov je bilo 147 (prej okoli 60) na novo oblikovanih občin, katerih glavna, na zunaj vidna značilnost, je bila majhnost. Zakon o lokalni samoupravi, ki trenutno doživlja še nekatere spremembe, pa je prinesel kar nekaj novosti v sami organiziranosti občinske uprave. Konstituirali so se občinski sveti, dobili smo župane itd.

Referendumi so se izvajali tudi na področju litijske občine, vendar zaradi volje prebivalcev niso prinesli bistvenih sprememb. Litijska občina se je zmanjšala le za nekaj zaselkov v temeniški dolini, ki so se priključili novi občini Ivančna Gorica.

Več o novih predlogih, ki so jih oblikovali v Občinskem svetu Občine Litija na podlagi mnenj zborov krajanov in so bili poslani vladni službi za lokalno samoupravo ter Državnemu zboru v razpravo, si

VEČ O NOVIH OBČINAH NA STRANIH 6-10

lahko preberete na srednjih straneh Glasila občanov. Strani so namenjene tudi predstavitvi novih območij z vidika domačinov. Med vsemi so najbolj izkazali ravno prebivalci bodoče občine Šmartno.

V naslednjih številkah referenduma, ki bo predvidoma na začetku aprila, bomo celotno problematiko novih občin osvetljevali še z drugih vidikov. Predvsem bomo poskušali predstaviti konkretne prednosti in slabosti tudi s političnega, družbenega, gospodarskega in razvojnega vidika. K sodelovanju bodo povabljeni tudi odgovorni v občinski in državni upravi.

(UGO)

Ob slovenskem kulturnem prazniku se v občinski upravi zahvaljujemo vsem, ki v litijski občini skrbite za kulturno življenje in duhovni napredek sokrajanov. Želimo vam še veliko uspešnega in zadovoljstva polnega dela!

OBČINA LITJA

Društvo Geoss Vas vabi na

**OSREDNJO OBČINSKO PROSLAVO
OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU,
KI BO V NEDELJO, 8. FEBRUARJA 1998, OB 14. URI
V SREDIŠČU SLOVENIJE, NA SP. SLIVNI.**

SLAVNOSTNI GOVORNIK BO JANEZ PODOBNIK,
predsednik Državnega zbora RS.
V kulturnem programu bodo sodelovali:

- Bratje Pirnat,
 - dramski igralec Jože Logar,
 - MPZ KUD Lipa Vače,
 - Mojca Kolenc.
- Vabljeni!

Foto: M. Juvancić

ZBIRANJE PRISPEVKOV ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO SE BO ZAKLJUČILO 23. FEBRUARJA!

061/883-044
061/883-920

TEHNIČNO
SERVISNI
CENTER

23. decembra 1997 je bil v Litiji odprt nov Tehnično servisni center LABA & LABA. Podjetje, last Romana Labe, sedaj zaposluje že enaindvajset (21) delavcev, vendar to še ni končna številka. V novem centru opravljajo tehnične preglede za vsa vozila, mogoče pa je skleniti tudi zavarovanja in podaljšanja registracij za Upravni enoti Litija in Zagorje. Poleg omenjenega je odprt tudi večji avtosalon, namenjen prodaji vozil in nadomestnih delov Renault. Možni so odkupi rabljenih vozil vseh znamk, pa tudi rezervni deli za vsa vozila so na zalogi. K celoviti ponudbi spada seveda tudi program avtopnevmatik najbolj znanih proizvajalcev, za boljše počutje v vašem vozilu pa vam nudijo avtoakustiko. Okvare na cesti so pogost pojav, zato so se v podjetju na to posebej pripravili. Njihova vlečna služba deluje namreč 24 ur na dan, vse dni v letu in je brezplačna v primeru, da vozilo popravijo kar v njihovem centru; seveda sodijo k popravilu tudi kleparska in ličarska dela.

Med čakanjem na popravilo vozila se lahko okrepčate v bistroju centra, kjer je za posebne priložnosti, kot so sestanki, proslave, rojstni dnevi in ostalo, na voljo za to namenjen prostor.

Kot na vseh tehničnih pregledih v Sloveniji, so tudi tukaj cene uslug enake, torej določene. Tako boste za pregled osebnega vozila plačali 3.000, za traktor 2.500, za tovorno vozilo do 6,5 t pa 5.200 tolarjev. Ker so po novem letu obvezni tudi homologirani trikotniki, so v centru vedno na zalogi po ceni 1.300 tolarjev.

V kratkem času bo odprta tudi trgovina z rezervnimi deli za večino avtomobilskih znamk.

Tehnični center je odprt vsak dan od 8. do 20. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure, vse informacije lahko dobite na telefonski številki 883-044 ali 883-920. Če ste bolj informacijsko usmerjeni jih lahko obiščete tudi na internetu z naslovom info@laba-laba.si ali na spletni strani www.laba-laba.si.

TEHNIČNO SERVISNI CENTER LABA & LABA

AVTOSALON RENAULT

Laba & Laba d.n.o. Ponoviška 11b 1270 Litija

- TEHNIČNI PREGLEDI
- ZAVAROVANJA
- REGISTRACIJE
- HITRA POPRAVILA
- PRODAJA VOZIL
- KONCESIJA RENAULT
- AVTOVLEKA
- BISTRO

TEHNIČNI PREGLEDI

BISTRO

PRODAJA REZERVNIH DELOV

Pojem zaupanja in kvalitete

Izjava sveta SKD o predloženih ukrepih družinske politike

Slovenski krščanski demokrati na seji sveta stranke, dne 16. 12. 1997 zgroženi ugotavljamo:

- da so naši poslanci za načrte vlade na področju družinske politike izvedeli iz časopisov: nekatere predloge zakonov so prejeli danes, drugih pa sploh še ne; Vlada je dala predlog, naj se obravnavajo na

izredni seji po hitrem postopku, kar bi onemogočilo kakovostno javno razpravo;

- da ob znani katastrofalno nizki rodnosti in ob odločenosti prejšnje Vlade, da postopno dvoigla vlaganja v družinsko politiko, ta vlaganja želi zmanjšati, podreti težko dosežene uspehe na tem področju in prikrajšati za otroški dodatek 90.000 otrok;

- predlog Vlade najbolj prizadene družine z večjim številom otrok, ki so upanje za narodov obstoj in dragocni vir človeškega kapitala, nujnega za gospodarsko uspešnost: s spremembo zakona o dohodnini želi ukiniti edini ukrep, ki daje progresivne olajšave glede na število otrok; odtegnitev otroških dodatkov določenim dohodkovnim razredom bo najbolj prizadela tiste, ki dobivajo dodatek

za tri ali več otrok in je ta prejemek zanje vse prej kot zanemarljiv.

Predvideni ukrepi Vlade grobo prekinjajo in rušijo z Resolucijo o družinski politiki načrtani razvoj postopne rasti podpore družinam z

SKD

otroki. Namesto, da bi pihali s pokojninsko reformo, v kateri gre za tisočkrat večja sredstva, kot jih

Vlada prihrani na družinah z več otroki, Vlada skuša varčevati pri semenski pšenici.

Opozarjamo na drastičen padec rojstev, ki v prihodnjih letih grozi z drastičnim zmanjšanjem življenjske moči, gospodarske uspešnosti, blaginje in možnosti za dolgoročni razvoj in obstoj slovenskega naroda in države. Prizadevanja za obstoj naroda ne bi smela biti predmet strankarskih tekmoval, saj sedanje stanje ogroža bistvo naše komaj pridobljene suverenosti.

Zato odločno nasprotujemo siromaščenju družinske politike, še posebej po hitrem postopku. Vabimo vse parlamentarne stranke, da ravnajo enako.

JOŽE ZUPANČIČ,
predsednik Sveta SKD

Nadaljevanje prispevka iz prejšnje številke

SKD smo za kmetijske zbornice!

V letih 1995 in 1996 se je delo na pripravi zakona nadaljevalo. Na žalost zaradi zasedenosti nisem prisostvoval vsem sejam komisije za pravo zakona, zato tudi ne vem, koliko je teh sej bilo. Z gotovostjo pa lahko trdim, da je bil nanje vabljen kot član tudi poslanec Zagožen. Uspeš sem namreč najti vabilo z dne 5. marca 1996, s katerim vabim na sestanek v zvezi s pripravo zakona. Na vabilu je naveden tudi prof. dr. Franc Zagožen. Torej, njegova izjava v DZ dne 29. julija 1997, da ni bil vabljen k pripravi zakona za drugo branje, ne drži. S pomočjo že omenjene delovne skupine, v kateri je lahko (kot dokazuje vabilo) sodeloval tudi poslanec Zagožen, smo na MKGP ponovno pripravili zakon o KGZ za drugo branje. Vlada ga je obravnavala na 202. seji dne 13. junija 1996 in besedilo predloga zakona sprejela ter ga 17. 6. 1996 poslala DZ v nadaljnjo obravnavo. Od takrat že več kot eno leto zakon čaka v DZ na nadaljevanje postopka. Čeprav si nisem sproti zapisoval vseh dogajanj v zvezi s pripravo zakona o KGZ in

čeprav nimam na voljo še več dokumentacije, kot jo navajam v tem zapisu, upam, da bom bralce tega zapisa uspel prepričati, da nikdar nisem nasprotoval ustanovitvi KGZ, kot je izjavil članom DZ poslanec Zagožen v svoji razpravi 29. 7. 1997, in da temu zakonu nikdar ni nasprotovala niti SKD.

Za konec bi rad dodal še naslednje: Čeprav se ni pripravljeno izhodišče o organiziranosti zborničnega sistema v Sloveniji niti zakona o posebnih javnih službah, je sedanja vlada 22. julija poslala v DZ nov predlog zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici, ki opravlja decentralizirano organiziranost, predvideno v predlogu zakona iz leta 1996, in sočasno predlaga za ta zakon hitri postopek. Upam si trditi, da je s tem predlogom odprtih vsaj toliko dilem, kot jih je bilo v predlogu zakona v letu 1994. Toda takrat je zagovarjal poslanec Zagožen odlok in razčiščenje dilem, sedaj pa zagovarja hitri postopek in s tem onemogočanje razčiščevanja.

Prof. dr. JOŽE OSTERC

Jutri bo nov dan

Informacije o dejavnosti in programih Občinskega odbora LDS Litija, se že kar nekaj časa niso pojavile v občinskem časopisu, kar pa seveda ne pomeni, da v LDS ni aktivnosti. Verjetno bo v prihodnje več informacij o LDS, predvsem o programih, stališčih in konkretnih dejavnostih. LDS je na lokalnih volitvah 1994 dobila največ glasov volivcev in s tem postala najmočnejša politična stranka v občini, tudi kandidat LDS za župana, Mirko Kaplja, je bil izvoljen v prvem krogu. No, v občinskem svetu je LDS s sedmimi sedeži od 26, pristala - v opoziciji, saj so t.i. pomladne stranke, združene v koalicijo, zbrale 16 mest. Tako LDS v dobrih treh letih tudi ni mogla kaj bistveno vplivati na dogajanja v občini. Kljub temu je bila LDS v tem času na čelu nekaterih projektov, pobudnik mnogih akcij in soustvarjalec za ljudi koristnih zadev.

Pa pustimo preteklost, ki se je ne da več spreminjati. Letos mineva zadnje leto sedanjega mandata v občini in pretežni potenciali LDS so usmerjeni vnaprej, na jutrišnji dan.

Bolj kot preteklost je pomembna prihodnost. In LDS ima programe za takšen razvoj občine, ki naj bi prinesli nove kvalitete in pridobitve za ljudi. Treba bo poskrbeti predvsem za bistveno drugačen gospodarski razvoj, s čimer bodo dani boljši pogoji za zaposlitev ljudi, zlasti mladih, in pa razvijanje dejavnosti, kjer bo do izraza prihajalo znanje. Le z višjo ravni podjetništva in zasebne iniciative ter ustvarjanjem prostorskih, komunalnih, infrastrukturnih in finančnih ugodnosti bodo ustvarjeni pogoji za večji korak naprej tudi v stanovanjski gradnji, izobraževanju, kulturi, športu in drugod. Občinski odbor Liberalne demokracije Slovenije pa bo programe uresničeval brez povzročanja preprirov med političnimi strankami in ljudmi, ki ne vodijo nikamor. Spoštovanje zakonov in drugih predpisov, ustvarjalna svoboda ter skrb za vse ljudi bo še vnaprej označevalo LDS kot stranko vseh štirih letnih časov in za dobrobit vseh prebivalcev.

MARTIN BRILEJ

Videnje razvoja občine Litija v letu 1998

Slovenska ljudska stranka - Podružnica Litija si programske usmeritve občine v letu 1998 predstavlja predvsem kot nadaljevanje varčevalnega odnosa do porabe tekočih proračunskih sredstev, s tem pa tudi kot ustvarjanje boljših razmer za razvoj gospodarstva, kmetijstva in turizma. Ker je letošnje leto tudi zadnje v tem mandatnem obdobju, pred nami pa so tudi predlogi za oblikovanje novih občin, je eno bistvenih stališč SLS Podružnice Litija, da mora biti proračun uravnotežen, za vse morebitne večletne obveznosti pa bi morali obvezno pridobiti širše soglasje.

Na področju komunalne infrastrukture vidi SLS najpomembnejšo prioriteto v pričetku rekonstrukcije magistralne ceste M 10 - 9, kakor tudi ostalih regionalnih cest: Moravče - Čatež, Vel. Reka - Vel. Preska, in Gozd Reka - Trebeljevo; prav tako nas čaka pričetek sanacije vodovodnega sistema za mesto Litija in Šmartno, dokončanje železniškega podhoda v Litiji... Pri investicijah v lokalno in krajevno cestno infrastrukturo, v izgradnjo vodovodnih in kanalizacijskih sistemov ter ostale komunalne infrastrukture pa bi morala občina upoštevati sprejete prioritete mestne in krajevnih skupnosti seveda v okviru možnosti in na podlagi predhodnega skupnega dogovora. Še posebej pomembno je, da se mora občina pravočasno pripraviti za kakovostno javljanje na razne državne razpise, ki so namenjeni modernizaciji komunalne infrastrukture.

Na področju družbenih dejavnosti je potrebno v letošnjem letu storiti vse, da država zagotovi vso potrebno

projektno tehnično dokumentacijo za pričetek izgradnje novega objekta gimnazije. Doseči večji posluš države pri vlaganjih občine v zagotavljanje primernih prostorov v osnovno šolstvo (Litija, Šmartno), pri tem pa tudi ne bi smeli zanemariti možnosti večje samostojnosti šol na Vačah, Gabrovki in Dolah. Potrebno je nadaljevati s prizadevanji za zagotovitev večje varnosti objektov v vzgojno izobraževalnih zavodih (otroških vrtcih). Smiselno

pa bi bilo razmisliti o razvijanju tudi koncesijskih oblik otroškega varstva še posebej tam, kjer sedaj ni organiziranega varstva. Potrebno je poiskati možnosti za nadaljevanju investicijskih vlaganj v kulturne kakor tudi sakralne objekte. Še posebej pa je potrebno razvijati bogato društveno dejavnost v naši občini na kulturnem, športnem, gasilskem področju...

SLS Podružnica Litija meni, da je že zadnji čas, da v letošnjem letu dopolnimo in spremenimo dolgoročni družbeni plan razvoja naše občine,

kakor tudi nekatere druge potrebne prostorske dokumente. Za boljše ureditev našega okolja lahko tudi z nekaterimi spremembami in dopolnitvami splošnih aktov izboljšamo razmere na tem področju za kar smo v občinskem svetu že storili konkretne korake.

Na področju spodbujanja razvoja gospodarstva, drobnega gospodarstva, kmetijstva in turizma bomo storili največ, če ne bomo povečevali obveznosti do

Slovenska ljudska stranka

občinskega proračuna, hkrati pa poleg izvajanja rednih programov zagotavljali možnost za ugodne obrestne mere za investicije v drobno gospodarstvo, kmetijstvo in turizem. Zelo pomembno na tem segmentu vidimo v kakovostni pripravi občine na predvidene državne javne razpise. Nadaljevati je potrebno s konceptom enakomernega razvoja občine.

Torej dela je več kot dovolj. Prepričani smo, da je lahko tudi to leto za občino uspešno, seveda s pomočjo vseh občanov.

SLS Podružnica Litija

OBVESTILO

Vse občanke in občane obveščamo, da je dopolnjen osnutek sprememb in dopolnitev dolgoročnega in družbenega plana Občine Litija za obdobje 1986 - 90 - 2000, dopolnitve 1997. **javno razgrnjen v avli Občine Litija, Jerebova 14, v obdobju od 9. 2. - 10. 3. 1998.**

Pisne pripombe in predloge na javno razgrnjen dopolnjen osnutek lahko občani podajo Oddelku za gospodarsko infrastrukturo Občine Litija.

Javna obravnava dopolnjenega osnutka sprememb in dopolnitev dolgoročnega in družbenega plana bo 25. 2. 1998 ob 16.00 v veliki sejni sobi Občine Litija.

OBČINA LITJA

Politika ni bavbav

Piše: M. Berčon

Vrste ali oblike države

Človekova družbenost postaja v skladu z nam že znano Aristotelovo opredelitvijo tudi politična družbenost. Politična v tem primeru pomeni, da si postavlja skupne cilje in skuša do njih organizirano priti. Takoj se vzpostavijo organi oblasti in avtoritete. Danes poznamo najboljše obliko politične družbenosti, t. j. državo.

Zakaj je ravno država tako svojevrstno dovršena in nenadomestljiva oblika človekovega združevanja:

1. Nad državno avtoriteto ni nobene druge. Mednarodne zveze so zgolj zveze in niso naddržave. Vse odločitve partneric se sprejemajo s splošnim soglasjem.

2. Država si je samozadostna. Za preživetje svoje družbe je sposobna sama zagotoviti vse potrebno in je v tem smislu suverena, avtonomna in samostojna.

3. Država kot taka ima vpliv na pospeševanje združevanja dugih oblik skupnosti začeni pri družini, krajevni skupnosti, kulturnih združenjih in vsakovrstnih oblikah organizacije državljanov.

Pa si pogledjmo, kako so države videli nekateri veliki misleci:

Platon razlikuje med dobrimi in slabimi primeri vladavine. Dobre oblike so kraljevina, aristokracija in demokracija. Če pa se sprevržejo dobimo v istem zaporedju naslednje: tiranijo, oligarhijo in anarhijo. V dobrih oblikah oblastniki vladajo z zakoni, v slabih pa samovoljno.

Z novim vekom stopi v ospredje bolj vprašanje, kako kdo vlada in ne toliko, koliko jih vlada. Kant sicer opredeli državne oblike po številu vladajočih kot avtokracijo, aristokracijo in demokracijo, pri načinu vladanja pa loči zgolj despotskega in republikanskega. Sam je seveda privrženec zadnjega, ki pomeni tudi že delitev oblasti. Despotizem pomeni namreč nedelitev na zakonodajno in izvršno oblast.

Hegel dvema vejama oblasti prišteva še tretjo - oblast monarha, tistega, ki ima naposled zadnjo besedo pri odločitvah. Od tod poznamo tudi nekdanjo zelo aktualno ustavno monarhijo.

Temeljna značilnost moderne države, ki se je moramo zavedati, je njena narejenost. Država nam ni daña, nima božjepravnega izvora in smo jo zato tudi sami sposobni organizirati v skladu z lastnimi potrebami. Če se navežemo na zgornje primere, potem lahko na kratko ponovimo delitev nalog znotraj sodobne države: zakonodajna, izvršna in sodna. Vendar pridobivajo na vse večjem pomenu še povsem druge, morda za nekatere postranske, funkcije:

1. Omogoča enoten prostor za delovanje mnogih organiziranih ustanov.
2. Nema lokrat združuje kulturno, jezikovno, religijsko, zgodovinsko, gospodarsko in genetsko precej raznoliko ozemlje.
3. Zagotavlja smotno delovanje tudi nedržavnih ustanov.
4. Omogoča ločen razvoj javnega in zasebnega življenja ter ločuje civilnodružbene procese od državnih.
5. Usmerja in nadzoruje tudi spontane dejavnosti državljanov.
6. Ima monopol nad zakonodajo in s tem tudi zakonsko omogočeno izvajanje prisile (notranja suverenost).
7. Za nadzor in stik z državljani ima razvito uradništvo, ki ga financira s pobiranjem davkov.
8. Državljeni državo priznavajo kot najvišjo ustanovo (legitimnost).
9. Priznana pa je tudi navzven (zunanja suverenost).

OO LDS Litija

Iz seje Občinskega sveta

Piše: R. Ciglar

Vroč razprave litijskih svetnikov

Litija, 26. januarja — Svetniki so se sestali na 35. redni seji, ki je bila prva v letu 1998. V obravnavi so imeli izredno natrpan dnevni red, kar je sejo zavleklo pozno v noč.

Potrdili so mandat novemu svetniku Mirku Kotarju iz Polšnika, ki je zamenjal mesto dosedanjega svetnika Romana Ciglarja, ki sedaj opravlja funkcijo sekretarja občinskega sveta. Obravnavali so predlog občinske komisije za lokalno samoupravo za ustanovitev nove občine GEOSS in ga podprli, vladi RS in DZ pa naslovili zahtevo, da se v predlogu za ustanovitev občine določi tudi območje KS Dole pri Litiji ter da se poizkusi zagotoviti primerno zaozrožene in povezane celote novonastalih občin. Županu in komisiji za lokalno samoupravo pa so naložili, da se zagotovijo tako materialni kakor ostali pogoji za objektivno in celovito predstavitev občanom o prednostih in pomanjkljivostih oblikovanja novih občin ter predvideni delitvi skupnega premoženja pred odločanjem na referendumu.

V drugem branju so obravnavali in sprejeli Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Bogenšperk ter Odlok o ustanovitvi Zavoda za izobraževanje in kulturo Litija (ZIK). V 1.

branju so soglasno sprejeli sklepa o spremembah in dopolnitvi pravilnika o odlaganju odpadkov in vzdrževanju začasnega odlagališča Ponoviče, prav tako pa so sprejeli tudi Pravilnik o ravnanju z odpadki in načinu oblikovanja cen na območju občine Litija. Svetniki so obravnavali tudi statut KSP in ga v prvem branju potrdili. Na predlog Odbora za gospodarsko infrastrukturo Občine Litija so svetniki potrdili program širitve industrijsko obrtnega območja (I) ob Ljubljanski cesti v Litiji. Obravnavali so tudi projektno nalogo objekta Elsnjerjeva hiša in predlagali županu in odboru, da za deva ponovno obravnavata in da se pridobi tudi mnenje Mestne skup-

nosti Litija. Ugotovili so tudi, da Občina nima namenskih sredstev za avtobusne prevoze dijakov litijske gimnazije in da se mora Občina obrniti na Ministrstvo za šolstvo in šport RS, županu pa naložili, da problematiko reši v skladu s predpisi. Glede na dejstvo, da so cene že sedaj izredno visoke so svetniki

Na 35. seji je prvič sodeloval tudi svetnik Mirko Kotar (levo).

zavrnil predlog o povišanju cene programov predšolske vzgoje v občini Litija in predlagali, da se pridobijo primerjalne analize in podatki cen storitev programa predšolske vzgoje v sosednjih in Ljubljanskih občinah. Potrdili so program javnih del za leto 1998, ampak le v okviru programov, ki so se izvajali v letu 1997. Imenovali so člane sveta za ljubitelja kulturne dejavnosti in člana sveta gimnazije.

Foto: M. Juvancic

Je za grad Bogenšperk nastopil nov čas?

Sprejet odlok o ustanovitvi javnega zavoda

Bogenšperk, 28. januarja — Besede iz naslova se zdijo še posebej upravičene po 35. seji Občinskega sveta Občine Litija. Na njej so svetniki z večino glasov sprejeli Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Bogenšperk.

O gradu Bogenšperk, njegovi zgodovini in Valvazorju je bilo napisane že toliko, da je odveč ponavljati dejstva, ki so bolj ali manj že znana širši javnosti. Na tem mestu se namreč hočem osredotočiti na delo Komisije gradu Bogenšperk in predstaviti razloge, ki so vodili k ustanovitvi zavoda kot takšnega.

Komisija gradu Bogenšperk je začela z delovanjem v začetku leta 1997. Poglavitni cilj pa je bil pripeljati grad do čimboljšega delovanja. To seveda pomeni poudarek na strokovnem delu, v zadevah, ki se tičejo samega objekta in čimboljše funkcionalnosti. Pomembno dejstvo, ki je pripomoglo k složnemu

in uspešnemu delovanju tega tima pa je tudi to, da so si bili že v začetku vsi skupaj edini, da dosežanje delo v zvezi z gradom ni bilo slabo, in da je v bistvu potrebna samo nadgradnja. Ker člani komisije niso hoteli zapravljati dragocene časa z iskanjem novih rešitev, so se odločili, da pogledajo kako dela "konkurenca" (podobni grajski kompleksi pri nas), za mnenje pa se je povprašalo tudi za te zadeve pristojne strokovne institucije.

V roku šestih mesecev se je nato počasi izoblikoval predlog o ustanovitvi javnega zavoda. Treba je povedati, da je bila takšna tudi strokovna ocena organov pristojnih za ta področja (npr. Tehniškega muzeja Slovenije in Kulturnega ministrstva); še večji razlog za takšno odločitev, pa so bile podobne institucije, ki smo jih ogledali štrom po Sloveniji; vse namreč v takšnih okvirih (javni zavod) zelo dobro delujejo, najboljši dokaz za to je najbrž grad Podsreda.

In kaj prinaša delovanje javnega zavoda. Povedano na kratko: o zadevah, ki se tičejo gradu bo odločala stroka, javnost pa bo vseskozi imela vpogled v delovanje zavoda. Izboljšave bodo še naprej vidne pri muzejski dejavnosti, ki je še najbolj potrebna osvežitve, sčasoma pa se bo pravilnost takšne usmeritve pokazala še na drugih področjih, ki sodijo v domeno Bogenšperka. Kaj več o tem pa kdaj drugič.

Odlok o ustanovitvi JZ Bogenšperk namreč še čaka na objavo v Uradnem listu RS.

PETER AVBELJ

Zaradi izredno zanimivih točk dnevnega reda je seji prisostvovalo veliko predstavnikov zainteresirane javnosti.

Iz poslanske pisarne

Piše: V. Vidmar

Sprejemanje državnega proračuna v postopku

PRORAČUN '98: Osnovna usmeritev proračuna za leto 1998 je skupek vrste obveznosti države iz preteklih obdobij (predvsem zakonskih), ki so temeljile na političnih odločitvah. Dejstvo je, da največje breme letošnjega proračuna nosi postavka 'Prispevki za SPIZ' v višini 126 milijard SIT. Iluzija je pričakovati, da bo pokojninska reforma dala takoj tudi finančne učinke v proračunu. Je pa popolnoma jasno, da nosi državni proračun zelo težak nahrbtnik, kjer že v preteklih letih ni bilo nič narejeno glede hitrejše priprave pokojninske reforme in prav to breme, ki ga nosi letošnji proračun, je resen signal, da je potrebno k temu problemu pristopiti takoj. Vsak dan, ki bo zamujen na tej poti bo dodatno še bolj oteževal razvojno oblikovanje državnega proračuna v prihodnje.

VARČEVALNI PAKET: je delno zajel svoj namen. Vprašanje pa je (kot je že v uvodu poudaril finančni minister), ali so načrtovani prihodki kakor tudi odhodki načrtovani realno. Tu vidim, da bo potrebno v nadaljevanju postopka sprejemanja proračuna za leto 1998 še veliko naporov za čimboljšo uravnoteženje oz. za zmanjšanje proračunskega primankljaja. Zato bi prenova celotne javne uprave morala biti ena od takojšnjih nalog.

CESTNO PODROČJE: Na prvi pogled proračunski indeksi v ministrstvu za promet in zveze pomenijo realno povečanje sredstev na tem področju. Za državo pa je slabo, če poskrbi samo za glavne žile, mislim na avtoceste, katerih izgradnja je potrebna, toda če ne bomo posvetili večje pozornosti ostalim državnim in občinskim cestam, se bodo bistveno poslabšali pogoji življenja predvsem pri gospodarskem razvoju območij, ki so odmaknjena od t.i. cestnega križa.

Že ob obravnavi proračuna za leto 1997 sem opozoril, da je v osrednjem območju Slovenije (to je v občini Litija) prevoznih po makedamskem cestnišču kar 18 kilometrov državnih cest. Kot kažejo podatki v proračunskih namerah tudi po letošnjem letu na tem segmentu ne bo sprememb. To je seveda nedopustno in zahtevam, da se v nadaljni fazi oblikovanja državnega proračuna upoštevajo upravičene potrebe in zahteve za rekonstrukcijo magistralne in regionalnih cest na območju občine Litija.

Na koncu pa mi spoštovane, gospe in gospodje dovolite, da izpostavim še dva konkretna predloga za v prihodnje. Vlada naj v prihodnje pripravi proračun, ki bo bolj pregleden, saj se s predlaganim dokumentom lahko primerja marsikatera slovenska občina. Drugo pa je predlog komisiji za poslovniki DZ, da se poenostavijo in skrajšajo roki za sprejemanje državnega proračuna.

Občina Litija uspešna pri pridobivanju državnih sredstev

V letu 1997 je Občinski svet s pravočasnim sprejemom potrebnih sklepov zagotovil za izvedbo investicij dodatnih 94 milijonov tolarjev iz državnega proračuna.

Leto, ki je minilo je bilo tudi za občino marsikdaj težavno v mnogokaterih pogledih pa tudi uspešno; tudi pri izvajanju investicij na posameznih področjih. Še nikoli doslej namreč ni bilo za investicije namenjenih toliko sredstev kot prav v letu 1997.

Občinski svet je namreč v okviru potrditve lanskega proračuna za investicije zagotovil 482.211.000,00 SIT oziroma kar 39 % celotnega proračuna za leto 1997.

Večina investicij je bila finančno pokrita s sredstvi, ki občini pripadajo v obliki prihodkov, v skladu z veljavno zakonodajo.

Poleg navedenega je občinski svet na podlagi predlogov, ki so jih izdelale strokovne službe občinske uprave sprejel tudi program sofinanciranja investicij iz državnega proračuna.

Pregled, pridobljenih sredstev za sofinanciranje določenih projektov v občini kaže predvsem dve značilnosti:

1. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS je občini V letu 1997 prvič dodelilo sredstva za spodbujanje programov kmetijstva.

2. Ministrstvo za šolstvo in šport RS ne izpolnjuje zakonskih določil, ki predvidevajo povračilo sredstev občini v višini 50 % vloženega denarja v izgradnjo šolskih objektov kar povzroča občini izredne težave pri zagotavljanju sredstev za izvajanje investicij v osnovnošolski prostor.

Gledano v celoti pa so, tako pridobljena, dodatna sredstva v pre-

cejšnji meri pripomogla k nadaljevanju programa izvajanja investicijskih del, potrjenega pred 3 leti, ki vključuje skrb za enakomeren razvoj občine ob sorazmernem poudarku na razvoju urbanih središč.

MARKO JUVANČIČ

Zahvaljujoč izboru projektov, ki so bili pripravljeni v skladu z razpisnimi pogoji ter uspešnimi pogovori na posameznih ministrstvih je bilo skupaj dodatno pridobljenih še 94.401.000,00 SIT za naslednje projekte:

- Sredstva za razvoj demografsko ogroženih območij:
 - sofinanciranje ceste Velika Štanga - Mala Štanga 2.000.000,00 SIT
 - sofinanciranje ceste Pasjek - Tepe 6.000.000,00 SIT
- Sredstva za investicije v lokalne ceste 25.413.000,00 SIT
- Sredstva za projekt CRPOV - Celostni razvoj podeželja in obnovo vasi 7.700.000,00 SIT
- Sredstva za spodbujanje programov na področju kmetijstva 7.043.000,00 SIT
- Sredstva za sanacijo plazov Velika Štanga in Tepe 8.422.000,00 SIT
- Sredstva za sofinanciranje obnove POŠ Jevnica 8.120.000,00 SIT
- Sredstva za sofinanciranje obnove sakralno - kulturnih objektov:
 - za obnovo cerkve v Verneku 2.000.000,00 SIT
 - za obnovo cerkve na Bregu pri Litiji 1.000.000,00 SIT
 - za obnovo gradu Bogenšperk 2.000.000,00 SIT
- Sredstva za sanacijo plazov Polšnik in Čeplje - Velika Preska 15.703.000,00 SIT
- Sredstva za sofinanciranje razvoja drobnega gospodarstva 1.000.000,00 SIT
- Sredstva za sofinanciranje izgradnje kanalizacije ob Graški c. v Litiji 8.000.000,00 SIT

Občinska uprava se predstavi

V skladu s Statutom Občine Litija je v organizacijo občinske uprave vključenih 8 organizacijskih enot. To so:

- Urad župana,
- Tajništvo,
- Oddelek za finance,
- Oddelek za gospodarsko infrastrukturo,
- Oddelek za družbene dejavnosti,
- Oddelek za pravne zadeve,
- Oddelek za splošne gospodarske zadeve in
- Sekretariat občinskega sveta.

URAD ŽUPANA opravlja administrativno tehnične in protokolarne zadeve za potrebe župana. Župan opravlja v skladu s Statutom Občine Litija svojo funkcijo neprofesionalno.

TAJNIŠTVO opravlja naloge strokovnega in organizacijskega značaja, pomembne za delo občinskega sveta, župana, tajnika in občinske uprave zlasti na naslednjih področjih:

- poslovanje s strankami in arhiviranje spisov,
- kadrovske zadeve,
- organizacijske zadeve,
- vzdrževanje osnovnih sredstev,
- požarna varnost,
- krajevne skupnosti,
- informacijska dejavnost,
- statistična in analitična funkcija,
- lokalne volitve,
- uresničevanje odloka o javnem redu in miru,
- naloge, ki ne spadajo v delovno področje ostalih oddelkov.

V Tajništvu boste uredili tudi vse, kar se tiče znižanja plačila vrtca, obveznega zdravstvenega zavarovanja občanov, soglasja za javne prireditve, soglasja za obratovalni čas gostinskih lokalov in obratovalnega časa prodajaln.

Tajnik občine Litija, Martin Hostnik, je vodja občinske uprave, ki skrbi za nadzor dela v občinski upravi.

ODDELEK ZA FINANCE je del občinske uprave, ki:

- ugotavlja in zbira podatke o potrebah porabnikov proračuna,
- sestavlja osnutke in predloge proračuna,
- sestavlja osnutke in predloge zaključnega računa,

- spremlja izvajanje proračuna,
- zbira podatke o potrebnih sredstvih za delo občinskih organov,
- skrbi za finančno in blagajniško poslovanje,
- vodi računovodstvo in knjigovodstvo.

Oddelek vodi načelnik Marko Juvancič, ki skrbi za racionalno porabo proračunskih sredstev.

ODDELEK ZA PRAVNE ZADEVE:

- pripravlja splošne akte, ki jih sprejemata ali predlagata tajnik občine oz. župan,
- pripravlja posamične akte iz svoje pristojnosti,
- opravlja delo pravnega svetovanja za potrebe uprave in organov občine,
- opravlja pravni nadzor in premoženjsko pravne zadeve.

Načelnik oddelka je Marko Godec, ki ga poiščemo kadar smo v kakšni dilemi v zvezi z zakonodajo in predpisi.

ODDELEK ZA GOSPODARSKO INFRASTRUKTURO

opravlja naloge:

- planiranja prostorskega in socialnega razvoja občine,
- pokrivanja področja ekologije in varstva okolja,
- skrbi za komunalno urejanje naselij, mest, ulic ter javnih površin,
- skrbi za planiranje in razvoj individualnih komunalnih naprav,
- planiranje in razvoj skupnih komunalnih naprav,
- pokriva področja vzdrževanja in urejanja lokalne in krajevne cestne infrastrukture,
- pokriva področja elektro in železniškega gospodarstva,
- področje pošte, telekomunikacij in državnih cest,
- področje dimnikarske, pokopališke in pogrebne dejavnosti,
- skrbi za pomoč in reševanje za primere elementarnih nesreč,
- izdeluje lokacijsko dokumentacijo,
- pokriva delo iz področja stavbnih zemljišč
- in pokriva področje stanovanjskega gospodarstva.

Načelnik oddelka je Anton Kovič, katerega oddelek pokriva največ nalog iz občinskih pristojnosti.

Na predlog Odbora za gospodarsko infrastrukturo Občine Litija so svetniki potrdili program širitve industrijske obrtne območja ob Ljubljanski cesti v Litiji. Zanima nas ali se bo stanje kot ga kaže slika res spremenilo.

ODDELEK ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI

opravlja dela in naloge s področij:

- varstva naravne in kulturne dediščine,
- kulture in raziskovanja,
- lekarništva in zdravstva,
- otroškega varstva,
- socialnega varstva in skrbstva,
- vzgoje in izobraževanja,
- športa in rekreacije.

Načelnik oddelka je Marko Povše.

ODDELEK ZA SPLOŠNE GOSPODARSKE ZADEVE

skrbi:

- za pospeševanje razvoja gospodarskih dejavnosti (turizem, obrt, podjetništvo),
- za spremljanje in analiziranje gospodarskega gibanja v občini in
- opravljanje dela in naloge s področja kmetijstva in gozdarstva.

Načelnica oddelka je Teja Rozina.

SEKRETARIAT OBČINSKEGA SVETA:

- koordinira delo članov občinskega sveta, komisij in odborov,
- sodeluje na sejah občinskega sveta, komisij in odborov,
- vodi zapisnice sej,
- skrbi za obveščanje javnosti o delu občinskega sveta,
- organizira tiskovne konference,
- organizira in vodi protokol za občinski svet.

Sekretar občinskega sveta je Roman Ciglar. Administrativno pomoč mu v oddelku nudi Alenka.

REBEKA M.

Sprejeto pet programov javnih del

V občini Litija izvajamo javna dela že sedmo leto. Javna dela imajo predvsem socialno in zaposlitveno funkcijo. Z njimi omogočamo dolgotrajno brezposelnim in težje zaposljivim osebam delovno vključitev, jih spodbujamo k samozaposlovanju na podobnih delih, obranjam in razvijamo delovne navade in jim zagotavljamo socialno varnost.

Za leto 1998 smo pripravili štirinajst programov javnih del, v katerih bi delo našlo 42 brezposelnih oseb. Prednost pri izbiri imajo tiste brezposelne osebe, ki izpolnjujejo izobrazbene pogoje in so prejemki socialnovarstvenih pomoči in nadomestil.

Izmed pripravljenih štirinajstih je Občinski svet žal podprl le pet programov, v katere bo mogoče vključiti 22 brezposelnih oseb, o ostalih pa naj bi se odločali po sprejetju občinskega proračuna. Večji del sredstev (okoli 55 %) zagotavlja država prek Zavoda za zaposlovanje, manjši del pa občina.

Za primerjavo navedimo najmanjšo slovensko občino Osilnica, ki je sprejela ravno tako pet programov javnih del, v katerih bo našlo zaposlitev 10 brezposelnih. To pomeni, da v Litiji, ki je po številu prebivalcev kar štiri-desetkrat večja občina, znatno premalo izkoriščamo možnosti, ki nam jih nudi država.

MARKO POVŠE

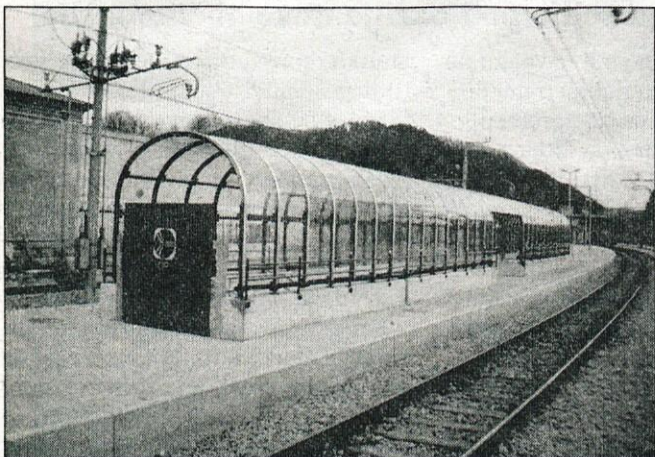
Nižje obrestne mere za podjetja v zasebi lasti in samostojne podjetnike posameznike

V decemberski številki Glasila občanov je bil objavljen sklep o razpisu posojila in sofinanciranju obresti za razvoj malega gospodarstva in turizma v občini Litija.

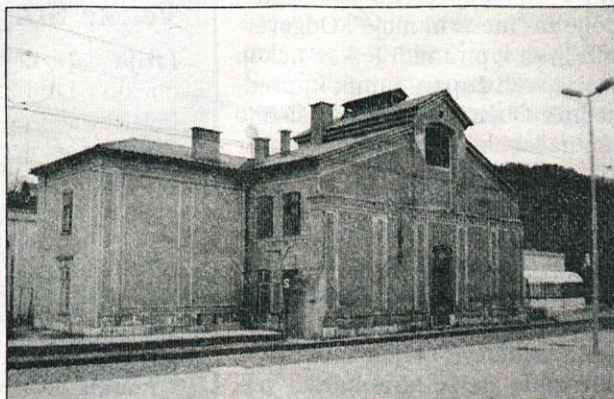
Podjetja v zasebni lasti, ki zaposlujejo do 50 oseb in samostojne podjetnike pazameznike, ki so zainteresirani za najetje posojila in izpolnjujejo razpisne pogoje obveščamo, da so se znižale letne obrestne mere, ki po novem znašajo **od TOM +2,5 % do TOM + 3,5 %**.

OBČINA LITJA

Oddelek za splošne gospodarske zadeve

Potniki z zanimanjem pričakujejo odprtje podhoda.

Vodni stolp ali 'pumpen-haus' je objekt zgodovinsko-tehniške vrednosti. Kljub temu bo v bližnji prihodnosti podrt. Do takrat prebivalci Gradca preko tirov.

0 stanju železniškega podhoda v Litiji

Litija – Rekonstrukcija tirnih naprav na železniški postaji Litija je v zaključni fazi. Potrebna je še regulacija oziroma prestavitve tira I z deli na SVTK napravah in vozni mreži, kar istočasno zahteva tudi izvedbo postajnega platoja in postajnega perona.

Prav tako je v zaključni fazi gradnja podhoda pod železniškimi tiri. Za dokončanje investicije je potrebno izvesti še naslednja dela:

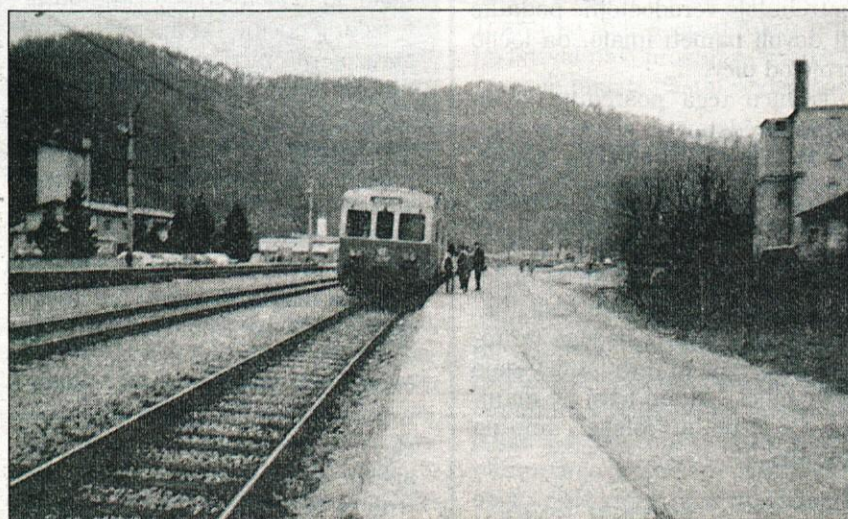
- obrtniška dela južnega izhoda;
- zunanjo ureditev južnega izhoda;
- postajni plato z razsvetljavo;
- postajni peron z razsvetljavo in prestavitvijo vozne mreže;
- rušitev vodnega stolpa;
- dodatno stopnišče in pot v smeri Graške ceste.

Občina Litija mora po pogodbi rešiti problem stanovalcev vodnega stolpa. Dosedaj, kljub večkratnim predlogom pri tem ni bila uspešna. Vodni stolp je namreč objekt tehnične dediščine. Zato mora investitor, Slovenske železnice d. d., na

zahtevo ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, izdelati tehnični posnetek obstoječega stanja za potrebe arhivskega varstva. Izdelava takšnega posnetka in predvsem rušenje vodnega stolpa pa bo seveda mogoče po izpraznitvi vseh pro-

storov v objektu. Tako v svojem dopisu navaja investitor, SŽ d.d. Izvajalec del ima rok za dokončanje vseh del do konca leta 1998. Nadaljevanje del pa je končno pogojeno tudi s plačilom tretjega obroka v letu 1998.

ANTON KOVIČ

Vlaki še vedno ustavljajo ob zasilnih peronih.

Lesna - žrtev tranzicije ali...

Spreminjanje lastninskih odnosov je med slabše domišljenimi procesi, ki jih je deležna država Slovenija. Pred sprejetjem zakona o lastninjenju (konec leta 1992) se je nekaj let dogajala divja privatizacija, povrh pa je bil odpravljen še vsakršni zunanji nadzor. Podjetja so bila in so še vedno povsem prepuščena samo-volji uprav, ki so pogosto nedotakljive tako v družbenih kot v že olastnjenih podjetjih.

To so zgodbe, ki jih javnost neprizadeto sprejema. Nekaj drugega pa je, ko se to dogaja pred domačimi vrati kot npr. z Lesno industrijo Litija. Kdaj se je krivulja razvoja v Lesni prevesila navzdol, navzven ni bilo opazno. Takrat je bilo skladišče v Zagorici še polno hlodovine in žaganega lesa. Seveda je razloga krize v Lesni pripisati tudi predimenzioniranosti lesnopredelovalnih zmogljivosti, odločilna pa je tudi neustrezna kadrovska zasedba uprave. To še toliko bolj, saj je iz Lesne v dveh letih odšlo preko 20 strokovnjakov. Že ob prvih novicah v javnosti, da uprava v Lesni "obračunava" s svojimi kadri, namesto z vzroki slabega poslovanja, je bilo moč slutiti, da bo rezultat dokaj klavrn. In res, uprava, ki jo že več let (6) vodi isti direktor, Franc Burger, je svoje "delo skoraj končala". Od nekdanj 600 je ostalo le 200 zaposlenih, pa še ti nimajo veliko dela. Nepremičnine in celo oprema so obremenjene s hipotekami. Pa tudi končano lastninsko preoblikovanje ni spremenilo ničesar, čeprav je bila prva skupščina delničarjev opravljena že aprila 1997. Drobni delničarji imajo celo večino delnic,

skoraj 53%. Vendar so očitno storili napako, saj so pooblastili računovodkinjo, da jih zastopa v skupščini. Le-ta pa je menda uveljavljala bolj voljo uprave kot množice delničarjev. Delničarji so prav zato začeli preključevati svoja pooblastila.

In kaj počne nadzorni svet, ki naj bi v imenu lastnikov nadziral upravo? Nič, saj še nima predsednika, pa tudi sicer dela menda le tisto, kar hoče uprava. To sklepamo po tem, da se ne odziva na zahteve in

Obrat Lesne za izdelavo furnirja v Litiji je zaprl svoje duri že pred časom.

predloge zaposlenih oz. delničarjev, naj ukrepa. Zakonska zamisel o delovanju organov gospodarskih družb se je sprevrgla v svoje nasprotje. Izjave češ, vse je v rokah lastnikov, so v tem primeru zgolj lepa zamisel. Seveda za rešitev ni nikoli prepozno, vendar ni znano, kdo naj bi bil reševalec. Uprava, ki si vsemu navkljub lepe plače vsekakor ne. Morda upniki, skupaj z drobnimi delničarji. Reševalna akcija pa mora steči ta hip, dokler je od osnovnega kapitala družbe, 590 mio SIT, ostalo sploh še kaj vrednosti.

JANEZ KRNC

Nove občine v sliki in besedi

Predlogi za delitev občine Litija

Naša občina meri 322 km² in ima nekaj več kot 18.500 prebivalcev. Ob reorganizaciji lokalne samouprave leta 1994 dosedanja občina Litija ni bila ustanovljena v skladu z Ustavo in Zakonom o lokalni samoupravi. Takšna ja ugotovitev ustavnega sodišča, ki je s svojo odločbo zahtevalo od vlade, da pred občinskimi volitvami konec letošnjega leta to popravi.

Evropska listina o lokalni samoupravi, h kateri je pristopila tudi Slovenija, zavezuje podpisnice, da oblikujejo občine tako, da bodo ljudje, ki živijo na nekam zaokroženem področju lahko oblikovali in uresničevali skupne interese. Naša dosedanja občina, ki meri od vzhoda do zahoda skoraj 60 km, je daleč od teh priporočil.

Mestna skupnost Litija je že leta 1996 pripravila predlog za delitev občine na severni (litijška občina) in južni del (občina Šmartno). Severni del naj bi obsegal področje doline Save in obeh bregov, medtem ko bi občina Šmartno obsegala ves preostali del. Identičen je bil tudi predlog KS Šmartno in Vlade službe za lokalno samoupravo.

Konec lanskega leta pa so prišli pred občinski svet še naslednji predlogi za ustanovitev občin: Dole (obsegala bi področje sedanje KS

Dole), Kresnice - Jevnica (še KS Ribče) in Vače (obsegala naj bi dosedanje področje KS Vače). Krajani Kostanjevice in Raven v KS Dole pa se želijo priključiti občini Trebnje (Vladna služba predlog podpira).

Sredi meseca januarja pa so KS Kresnice, Jevnica, Ribče, Hotič in Vače oblikovale novi skupni predlog za ustanovitev občine Geoss. Tak predlog je Občinski svet Občine Litija na svoji seji 26.01. 1998 sprejel in podprl.

Glede na dosedanje predloge in sklepe občinskega sveta naj bi se sedanja občina Litija razdelila na:

- občino Litija (ki bi obsegala MS Litija, Breg in Tenetiše, KS Polšnik, KS Konjšico, KS Savo in KS V. Štango!), ki bi imela 8.645 prebivalcev in 90,82 km²,

- občino Šmartno (KS Šmartno, KS Štangarske Poljane, KS Vintarjevec, KS Kostreznica, KS Primskovo, KS Gabrovka in KS Jablaniška Dolina), ki bi imela 5.945 prebivalcev in 125,20 km²,

- občino Geoss (KS Kresnice, KS Jevnica, KS Ribče, KS Hotič in KS Vače), prebivalcev bi bilo 3.187 in 51,02 km² in

- občino Dole z 886 prebivalci in 67,41 km².

Torej zadnja dva predloga ne izpolnjujeta vseh pogojev, ki jih pre-

dvideva Zakon o ustanovitvi novih občin. Vendar isti zakon dopušča izjeme zaradi specifičnosti posameznega področja. Občinski svet je ocenil, da za ta dva predloga taka posebnost obstaja, posebno še za KS Dole, ki je večja od mnogih občin v državi, leži pa vsa na demografsko ogroženem področju in je samostojnost skoraj edini pogoj, da to področje popolnoma ne propade.

Takšni predlogi so posredovani Vladi RS in Državnemu zboru.

Kakšna pa bo končna odločitev teh pobud, pa je v prvi vrsti odvisno od odločitve v Državnem zboru, ki bo oblikoval referendumsko območja in seveda rezultata na razpisanih posvetovalnih referendumi, kjer bo lahko o prihodnji usodi odločal vsakdo izmed nas.

Poleg oblikovanja lokalne samouprave, t.j. ustanavljanja novih občin, bo država oblikovala še regije z državnimi pristojnostmi, ki bodo povezovale več občin na

nekem zaokroženem ozemlju. Če bo občina Litija ostala v sedanji obliki, verjetno na tem prostoru ne bo oblikovna regija.

Mnenje poznavalcev dosedanjega stanja v naši občini je, da ta prostor nujno potrebuje poleg politične konkurence tudi konkurenco posameznih na novo oblikovanih manjših občin, od katerih naj bi vsaka v kar največji možni meri spodbujala lastno ustvarjalnost, iznajdljivost, racionalnost, učinkovitost in oblikovanje življenja po svoji meri v povezovanju s sosedi tam, kjer je to racionalno in seveda neodvisno od tistih, ki živijo kilometre stran s popolnoma drugačnimi željami in problemi.

Praksa v Sloveniji je v teh treh letih in pol pokazala prednosti na novo nastalih manjših občin, ki zelo učinkovito in uspešno gradijo svojo prihodnost - samo pogled nam mora seči čez naš prag.

Navsezadnje pa v prihodnosti, brez uspešnega gospodarjenja, varčevanja na vseh ravneh, zmanjševanja stroškov, učinkovitih in pretehtanih investicij, uspešnega vodenja ter angažiranja vseh, ki hočejo napredek, ne bo kvalitetnejšega življenja.

NACE ŠTEFERL, predsednik Komisije za lokalno samoupravo

Komisija za lokalno samoupravo na svoji seji

Paberkovanje na temo (novih) občin

Najenostavneje je pričeti od kraja - seveda pa ne od Adama. Takole. Ko smo se uredniške glavičice novega časnika Krajevne novice zbrali (v prostorih KS Šmartno) pred izidom njegove druge številke (da, druge; prva, porodna je že na "svitlem"), se nam je zdelo primerno povabiti v goste urednika glasila litijske občine, glasila, ki je ralo zarilo v "dvajsetsto" brazdo - z novim "teamom" in novim "designom".

Če njegove pozdravne besede izpustim, smo bili povabljeni, pozvani ali pak naprošeni, da za naš konec napolnimo dve strani občana na temo "bodočih novih občin": občin GEOS, Dole, Litija in Šmartno. Čeravno smo s tem že v "Krajanu" vse bolj okupirani, se nekako nismo hoteli odreči ponujenemu nam prostoru. Kakorkoli; glede na to, da pero ni ravno v rokah za to poklicanega, bo sestavek zgolj razmišljanje - bolje reči paberkovanje.

Volitveni cikel lokalne ravni je z letom '98 v izdihu in ponovno je štiriletna naplavin podobna oni izpred let: nove volitve, nova strankarska (ne)razmerja, nove funkcije, novi pretendenti, in kot takrat, nove občine. V/na "litijškem rajonu" se nam obetajo štiri; sicer se pa brez ciganke - za več ali manj teh - nikoli nič ne ve. Kuharji, katerim to ne gode, pa že tako in tako pripravljajo zvarke.

Dejstev na temo naših novih občin je kar nekaj: da je obstoječa občina prevelika, da je takorekoč neustavna kategorija, ki se ne vklaplja v koncept gibkih malih občin, katerih delokrog je z novo ustavo bistveno predrugačen; da je to prepoznano tudi z državne ravni; da so v državni parlament poromali predlogi tudi iz litijske občine. O tem so stekli vsi formalni postopki, ki jih po

inicativah od spodaj in z vrha operativno vodijo občinski svet in državni organi. Zadeva je torej v "paci"; se gnete in "tensta". Ko pa bodo preliminarne meje predlaganih občin enkrat zarisane, bo nastopilo (in to prav kmalu) kratko vročično obdobje, ki bo kulminiralo na sam referendumski dan, ko bomo "stari" in "novi" občani povprašani (he!) na poizvedovalnem referendumu. Zadnje dejanje opravi seveda parlament, da torej zadeve "požegna", in upati vsaj je, da tokrat ne bo nezakonskih in zamolčanih "otrok".

Na tej točki bo moralo svoje odi-

Potrebno mero odgovornosti bodo morali izpričati predvsem ljudje na izpostavljenih položajih in funkcijah in priti na plano z jasnimi ter s podatki podprtimi stališči in videnji.

grati občinsko glasilo in tudi ostala, ki bodo morda še vznikla - čeravno le kot propagandni letaki ali zgibanke za "vroče dni". Človek bi snavalcem osrednjega glasila zaželel treznosti, predvsem pa objektivnosti v smislu, da se državljanom natosi zdravega (rodnega) zrnja in nalije rujnega (čistega) vinca: da se občani ne bodo (bomo) odločali zgolj emotivno - kot pred leti, ko (s)mno bili takorekoč na "suhem", ampak predvsem po pameti trezni. Potrebno mero odgovornosti bodo morali izpričati predvsem ljudje na izpostavljenih položajih in funkcijah in priti na plano z jasnimi ter s podatki podprtimi stališči in videnji (to je njihova dolžnost, saj so na davkoplačevalčevih plečih, in obveza,

saj so posredno ali neposredno izvoljeni); da ne bo taktiziranja in zarivanja glav v vrtičkarske peskovnike, kar je ponekod že zapaziti v smislu: več ko je "megle", bolje za "mene in moje". Odgovornih ljudi v piramidi je kar nekaj: v prvi vrsti župan, tajnik in predsednik Občinskega sveta, sledijo jim načelniki oddelkov in sekretar Občinskega sveta, potem so tu svetniki raznih barv, pripravljeni in pogledov, člani komisije za lokalno samoupravo, predsedniki krajevnih skupnosti, ki terenske tegobe najbolje poznajo, predstavniki društev, ustanov in zavodov, nato pa še strankarski veljaki; in nenazadnje gotovo tudi še vodstvo Upravne enote, kot območne izpostave državnih organov na Jerebovi in še kje. Slednja, upravna enota, je "oslovski most" oz. služba, ki ljudem ni adekvatno predstavljena, saj se njo in njene pristojnosti meša z občinsko upravo in njenim delokrogom ter ingerencami. Pogosta so namreč vprašanja: kam potem po "papirje", dovoljenja, se bo v novih občinah zgodila nova Jerebova, kdo bo vse to živel in preživel, ...? Državljanke in državljani potrebujejo verodostojne podatke in dovolj pameti imajo, da ločijo zrnje od plev.

Trohico tega posreduje že ta stran: predstavitev sosednje občine Moravče in projekcije zgovornih števil. Nekajletne izkušnje malih občin so ohrabrujoče, saj so se uspele približati ljudem in njihovim problemom, in ni razloga, da to ne bi uspelo tudi "bodočim" občinam z našega teritorija. Novi časi in novi izzivi terjajo nove moči - in teh nam ne manjka. Če le ne bo "folšije", smo na konju!!

ANTON R. SINIGOJ

Prihodnja občina Litija po novem precej okrnjena

Litiji vseeno ostaja nekaj zaledja — Prebivalci KS Velika Štanga želijo pod okrilje nove občine Litija

Litija — Doslej smo bili navajeni na občino v Litiji in za dobršen del prebivalcev se to res ne bo spremenilo. Zavedati se moramo, da Litija z okoli 7000 prebivalcev, ker pa bo v svojem okrilju zadržala vsaj še KS Polšnik, Savo, Konjšico in celo Veliko Štango, bo sicer površinsko osiromašena še vedno občina s približno 9.000 prebivalci, kar predstavlja skoraj polovico današnje.

Poleg vsega tega ozemlja se po novem Mestni skupnosti Litija priključujejo še naselja Breg, Tenetiše in Zagorica iz KS Jablaniška dolina.

Ob nastajanju predlogov za oblikovanje novih občin na ozemlju sedanje se mi zdi potrebno spregovoriti iz večih vidikov. Kot meščan, kot član Sveta mestne skupnosti Litija ter kot mladenič, pred katerim je še večina življenjske poti, ki bo prav gotovo v večji meri vezana ravno na rojstno mesto.

Litija kot mesto ima svoje posebnosti, ki jo ločujejo od ostalih krajev v sedanji občini. O napetostih in nesorazmerjih med mestom ter obsežnim zaledjem je bilo že večkrat marsikaj rečeno in napisano. A za ponaoritev težav in v zagovor določenih pogledov je potrebno stvari vedno znova premlevati in predstaviti v čimbolj nazorni luči.

Eden prvih pomislekov se nanaša zgolj na materialno plat: sredstva iz nadomestil za uporabo stavbnega zemljišča. Nobenega dvoma ni, da se večina teh sredstev zbere ravno v urbanem naselju, kjer je koncentracija naselitve največja in so tudi pripevne stopnje najvišje. Edino smotrno in pravilno bi bilo ta sredstva uporabiti na samem mestu na-

stanka, konkretno v mestu. Še več: tudi po delitvi občine bodo morale nove občinske uprave prispevati k skupnim investicijam v mestu. Tipičen primer je na primer železniška postaja, ki gotovo ne služi le meščankam in meščanom, temveč je velikega pomena tudi za širše zaledje izven meja prihodnje občine Litija.

Poleg težav takšne narave se jih pojavlja še cel kup. Predvsem pa se mi zdi potrebno opozoriti na eno: sodobnemu mestnemu človeku ni več tako pomembno materialno ugodje, ki je na infrastrukturno manj razvitem področju v ospredju, temveč je večina silnic usmerjena h kakovosti življenja. Ni pomembno, da živimo; pomembno je, kako živimo. Za omogočanje takšnih pogojev pa je potrebno še vse kaj drugega kot asfaltirani kilometri cest. Pomembne so investicije v kulturo, socialne dejavnosti in v mladost. Ne mislim tukaj zgolj na investicije v zgradbo knjižnice, ki so, mimogrede, potrebne, a tudi zelo visoke. Razvoj kulture v najširšem pomenu besede prinese s seboj razvoj na vseh že omenjenih področjih. Srčna kultura, ki odpira človeka človeku, ki povzdigne pogled k mimoidočemu, ki z nasmehom pozdravi znanca, je tista sila, ki bo končno spremenila tudi pogoje bivanja v našem mestu.

Zaradi splošnega nezadovoljstva in ne-volje do življenja naših ljudi bo težko čez noč kaj spremeniti. Morda se samodejno sploh ne bo nič zganilo. Verjetno bo potrebno spodbujanje in prepričevanje z vrha. To pa je uspešno lahko le ob primerni kadrovske zasledbi v občinskih organih. Ko bomo torej proti koncu leta volili, bomo verjetno še kako premislili, komu bomo zaupali krmilo nove občine.

Kako lahko preživijo majhne občine

Intervju z županom občine Moravče, mag. Matjažem Kočarjem — Ocena dela po treh letih dela — Zgled varčnosti in delavnosti

V sklop celovitejše predstavitev občine Moravče in s tem tudi predstavitev predlaganega koncepta za delitev litijske občine sodi vsekakor tudi razgovor s "prvim človekom" Moravške doline - županom, mag. Matjažem Kočarjem. Gospod Kočar, rojen 1960, se je poklicno zapisal veterinarstvu. Do 1. aprila 1994 je bil zaposlen v veterinarski ambulanti Ljubljana - Moste, kjer se je ukvarjal predvsem z delom na terenu. Trenutno pa je vezan kar na dveh funkcijah. Prva je seveda delo državnega sekretarja na kmetijskem ministrstvu vlade RS, kjer je zadolžen za področje veterine, druga funkcija pa je županovanje v moravški občini, ki jo opravlja neprofesionalno. Gospod Matjaž je pravi Moravčan (tukaj živi), čeprav njegova rodovina izvira iz Pomurja. Njegovi hobiji so predvsem radioamaterstvo in padalstvo; največji "hobi" pa je zanj to, da je lahko čimveč v krogu svoje družine (ima namreč petletnega sina).

Z gospodom Matjažem sem se bežno srečal že decembra 1997 v Gabrovki, kjer je slavnostno odprl veterinarsko ambulanto Šekli & Kukovica, vendar takrat ni bilo prilike za pogovor o naši aktualni temi. Tokrat pa se je gospod Kočar prijazen odzval naši prošnji za kratek pogovor in tako je nastal sledeči zapis.

Gospod Kočar, od kje ideja (in zakaj) po ustanovitvi občine Moravče in kakšen je bil odziv javnosti na ta projekt?

Občina Moravče je nastala na osnovi projekta uvedbe lokalne samouprave v Sloveniji. Vsekakor je bil to velik preizkus za naše občine. Kot veste je poizvedovalni referendum v veliki večini predvidenih občin po Sloveniji pokazal začetno nezaupanje projektom uvedbe novih občin. Šele po letu dni samostojnega delovanja občine Moravče, so naši

občani spoznali, da je prav občina tista oblika lokalne samouprave, ki omogoča kar v največji meri uveljavljanje lokalnih interesov naših ljudi. Predvsem je to moč videti na intenzivnosti razvoja vseh krajev in področij občine.

Kakšni so bili začetki delovanja nove občine?

Vsak začetek je težak. Začetek dela novonastalih občin, pa je bil toliko težji. Začeli smo brez ustreznih kadrov, brez pravih prostorov, brez opreme, toda z veliko volje. S taj-

Matjaž Kočar

nikom KS, kot edinim profesionalcem na začetku, sva začela delo. Dokončati je bilo potrebno vsa zidarska dela, opraviti razpise za zaposlitev kadrov, nabaviti potrebno opremo in sproti opravljati vse naloge, ki so bile naložene Občini. Še danes se rad nasmehnem ob misli, da sem imel pisarno kar pri meni doma.

Koliko je danes zaposlenih v občinski upravi?

V urejenem delovnem okolju občine, opremljenem z vsemi sodobnimi tehničnimi in logističnimi pripomočki, deluje danes pet zaposlenih v ožji upravi. V Oddelku za finance in proračun imamo zaposleni dve delavki. V Oddelku za komunalo ima-

mo vodjo, ki mu pomaga tehnično-administrativni referent. Upravo vodi občinski tajnik. Poleg tega smo ustanovili režijski obrat z dvema delavcema in Kulturni dom z enim delavcem. Sam opravljam delo župana neprofesionalno.

Kaj je danes boljše v primerjavi s prejšnjo občino in če se je pokazala kakšna slabost?

Pridobili smo možnost odločanja o lastni usodi in izgubili občutek o stalni odvisnosti od drugih.

Kakšni so rezultati občine od njene ustanovitve (npr. najpomembnejše investicije)?

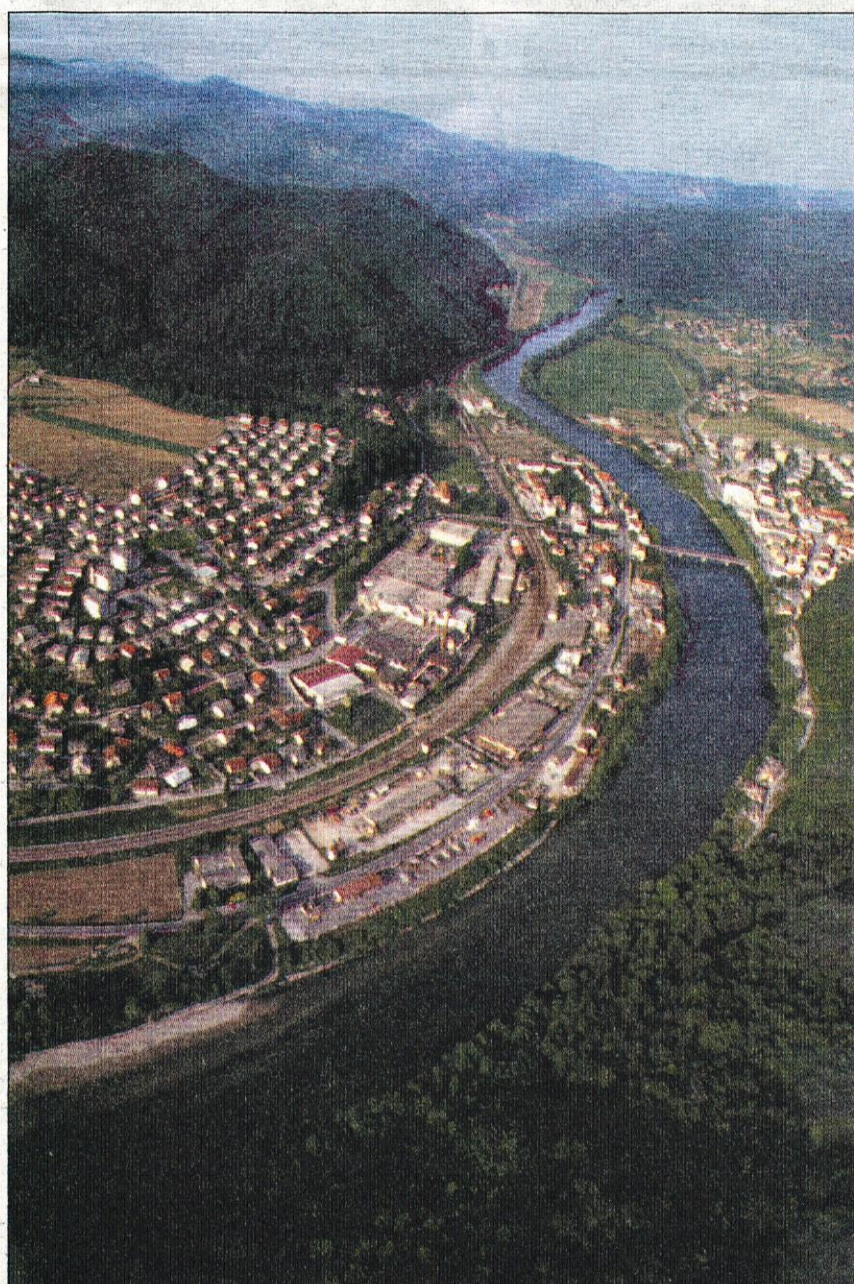
Dinamika na področju investicij je ena najpomembnejših. Vsekakor je največji poudarek na izgradnji komunalne infrastrukture. Pri tem imam v mislih predvsem ceste in vodovode. Kot primer naj navedem, da smo imeli v lanskem letu odprtih kar 24 gradbišč. Ne pozabljamo pa tudi na druga področja kot so kultura (popolna obnova kulturnega doma in izgradnja godbenega doma v sklopu le-tega, obnova gradu Tuštanj). Na področju zdravstva je bila potrebna nabava vse potrebne diagnostične opreme in voznega parka ter obnova prostorov za pediatrično ambulantno. Na področju športa velja omeniti začetek izgradnje telefonskega omrežja v celi občini. Največji projekt, ki nas čaka, pa je prizidek k OŠ v Moravčah, prizidek k vrtcu in cestna obvoznica.

Za konec. Kaj bi sporočili tistim našim bralcem, ki za enkrat še nasprotujejo ustanovitvi nove občine?

Korajža velja. Ne bo vam žal.

Hvala lepa za pogovor.

PETER AVBELJ

Prav gotovo to ne bodo tisti, ki že leta in morda tudi kakšno desetletje krojijo naše življenje. Prav gotovo to tudi ne tisti, ki že leta in morda kakšno desetletje govorijo, kaj bi morali narediti, da bi bilo kaj bolje. Gotovo pa bodo tisti, ki se bodo pokazali neobremenjeni, ki so se že izkazali s konkretnimi dejanji in ki imajo jasno usmeritev za prihodnost. Za to je še kako potrebna nova sila, osnova mimo obstoječih.

In če se je morda kdo izmed prihodnjih prebivalcev občine Litija iz Polšnika, Save, Konjšice in Velike Štange čutil ogroženega spričo teh besed, naj ga pomirim. Človek namreč, z veliko srčne kulture, se zaveda pomena tudi asfaltiranih cest, razvoja podeželja in ohranitve klenih Slovencev na slehernem koščku naše zemlje. Žal pa se vse prevečkrat zgodi, da tisti, ki prisegajo na slovenstvo, delajo ravno obratno.

M. B.

Območje Šmartna kaže največ enotnosti

Šmartno pri Litiji — Obsežna gručasta vas leži na nadmorski višini 252 metrov, 3 kilometre jugovzhodno od Litije, blizu sotočja Reke, Kostrevice in Črnega potoka. Večji del vasi leži na levem bregu Reke in na terasi nad njo... Kulturno, upravno in gospodarsko središče prostrane občine in župnije... (KL Dravske banovine, 1937).

Šmartno z okolico je med obema vojnoma ter še nekaj let po drugi vojni predstavljalo samostojno občino, svoje prvo županstvo pa je imelo že leta 1850. Pred drugo svetovno vojno je občina Šmartno štela 3311 prebivalcev, k njej pa so spadala naselja: Breg, Bukovica, Cerovica, Črni Potok, Dvor, Gradišče, Gradiške Laze, Jablaniški Potok, Javorje, Jelša, Leskova, Liberga, Lupinica, Mala Kostreznica, Podroje, Riharjevec, Selšek, Spodnja Jablanica, Šmartno pri Litiji, Tenetiše, Ustje, Velika Kostreznica, Vintarjevec, Volčja Jama, Vrata, Zavrtnik in Zgoranja Jablanica (M. Brilej, Spomin na Litijo).

Leta 1952 so bile na ozemlju današnje občine Litija ustanovljene občine Dole pri Litiji, Gabrovka, Kresnice, Litija, Polšnik in Vače; Šmartno pa je z vsemi pripadajočimi zaselki pripadlo Litiji in izgubilo položaj samostojne občine. Na območju krajevnih skupnosti Šmartno pri Litiji je do edine upravne spremembe prišlo leta 1989, ko sta se uradno spojili naselja Šmartno in Ustje - uveden je bil ulični sistem, tako da naselja Ustje ni več; ostalo je le še kot ena izmed ulic. Pri poimenovanju ulic je strokovna komisija upoštevala stara ledinska imena, s katerimi so ljudje že do takrat poimenovali posamezne dele kraja (npr. Slatna, Roje, Mahovna, Cerkovnik, ...), nekatere ulice so poimenovali po pomembnih domačinah ali

posameznikih, ki so v kraju delovali ali živeli (npr. Valvazorjeva, Grumova, Bartlova ulica), ostale pa glede na tradicionalno industrijo in navezanost na bližnja naselja (Usnjarska, Litjska).

Po podatkih zadnjega ljudskega štetja iz leta 1991 v samem naselju Šmartno prebiva 1390 ljudi. S kmetijstvom se ukvarja 3,5 odstotka aktivnega prebivalstva, v industriji je zaposlenih 58,8 odstotka, v šolstvu, zdravstvu in ostalih javnih službah 20,3 in na področju storitvenega sektorja 17,3 odstotka aktivnega prebivalstva. Zanimiv je tudi podatek o odstotku dnevnih migrantov: na delo v drug kraj se dnevno vozi kar 51,7 odstotka zaposlenih, večina v Litijo in Ljubljano. Delovna mesta v samem Šmartnem pa zagotavljajo IUUV PE Šmartno, Kovina, Litjska mesarija, Pekarna Žito ter večje število obrtnikov, ki skrbijo za raznolikost proizvodne strukture šmarskega gospodarstva.

Začetki kraja segajo že v prazgodovinsko dobo Ilirov. Naselbina je stala na vzhodnem pobočju Roj in je segala do bivše Kusovne. Na tem območju so našli ostanke ilirskih in staroslovenskih posod. Sam kraj danes vsakemu obiskovalcu ostane v spominu predvsem zaradi mogočne cerkve svetega Martina, ki kraljuje sredi drugačnega majhnega trga. Postavili so jo v letih 1899 - 1901, zgrajena pa je v neogotskem stilu in se uvršča med večje sakralne zgradbe v Sloveniji.

V okolici Šmartna so od 13. do 17. stoletja zgradili šest gradov - Roje, Slatna, Sela, Grmače, Črni Potok in Bogenšperk, od tega sta danes ohranjena le zadnja dva. Črni Potok je preurejen v dom počitka za starejše občane, Bogenšperk pa uživa slavo predvsem na račun Janeza Vajkarda Valvazorja, ki je na gradu

v letih 1672 - 1692 bival in tu tudi ustvaril svoje delo Slava Vojvodine Kranjske, ki je izšla leta 1689. V gradu so danes urejene muzejske zbirke, v nekdanji Valvazorjevi knjižnici pa vsako leto približno 500 parov sklence zakonsko zvezo.

Za kraj je pomembna tudi letnica 1665, saj so takrat šmarski otroci prvič prestopili šolski prag. Šola je gostovala na različnih lokacijah vse do leta 1876, ko so zgradili prvo šolsko poslopje - danes je v njem pekarna. Predvsem potres leta 1963 je pripomogel, da so nadaljevali z gradnjo nove šole, saj je postala stara pretesna že kmalu po drugi svetovni vojni. Današnje poslopje stoji na prostoru pokopališča, opuščenega v 15. stoletju.

Šmarčani so vedno bili tudi zagreti gasilci. Gasilsko društvo Šmartno je bilo ustanovljeno leta 1884, ob stoletnici delovanja pa je ob pomoči krajanov zrasel nov gasilski dom.

Prav poseben pečat Šmartnu daje delovanje kulturnih skupin, ki jih ni malo in so iz leta v leto bolj aktivne, nekaj pa se jih ponaša z dolgo tradicijo. Pevsko društvo Zvon je leta 1890 ustanovil Ivan Bartl; danes pa poleg Mešanega pevskega zbora Zvon deluje še sedem vokalnih skupin. Po nekaterih ustnih virih naj bi bil v Šmartnem ustanovljen tudi prvi tamburaški orkester v Sloveniji, ki je deloval v koviru Zvona. Leta 1985 je bil znova vzpostavljen na pobudo Folklorne skupine Javorje, vendar čedalje bolj živi svoje lastno življenje ter prireja samostojne koncerte. Drugo leto se pomemben jubilej obeta Folklorni skupini Javorje, katere začetki segajo v leto 1979. Po stažu sodi med starejše slovenske folklorne skupine, na vsakoletnih regionalnih srečanjih pa dobiva visoke strokovne ocene za svoje delo, predvsem za ohranjanje domačih, šmarskih običajev, plesov in noš. Tudi gledališka dejavnost ima v kraju globoke korenine, saj sta dramska krožka že pred prvo svetovno vojno delovala v okviru telovadnih društev Sokol in Orel, pozneje pa tudi v Katoliškem prosvetnem društvu. Od leta 1992 je v kraju dejavna gledališka skupina Vajkard, ki je v letošnji sezoni po krajšem premoru navdušila občinstvo s kmečko veseleigro Micki je treba moža. Dvorana kulturnega (zadružnega) doma, zgrajena po drugi svetovni vojni s samopriskevkom, je zaradi zanimanja ljudi za ustvarjanje domačih skupin večkrat premajhna, volja kulturnikov pa toliko večja zaradi toplega sprejema domačinov. In dokler bo obstajala tolikšna povezanost med ljudmi v kraju, se nam prihodnosti ni treba bati. Pa naj bo ta pod litjsko ali šmarsko oblastjo....

BOJANA KRAGELJ

Opravljenе naloge in dogodki v KS Primskovo v letu 1997

Primskovo — Čeprav smo že krepko zakorakali v leto 1998, je prav, da se spomnimo in na kratko predstavimo dogodke iz leta 1997.

- Tako kot že vrsto let je tudi v letu 1997 bila prva prireditev Pojdimmo skupaj v pomlad, ki je potekala v marcu v OŠ na Primskovem.

- Najpomembnejši dogodek pa smo obeležili 25. maja in sicer 25-letni jubilej nove podružnične šole v kraju.

- Ob zaključku šole je bil organiziran in izveden izlet učencev, njihovih staršev in drugih krajanov v živalski vrt in letališče Brnik.

- Obnovljena je bila kapelica Sv. Antona, ki jo je domači župnik tudi blagoslovil.

- S strani odbora SLS Primskovo je bil izveden izlet na tabor SLS v Gorišnici.

- Med 2. in 4. oktobrom je potekala v kraju raziskovalna šola, ki so se je udeležili učenci in učitelji osnovnih šol Litija, Gradec, Šmartno, Gabrovka, Dole.

- Na Slivnikovem hribu je bil

udeleženci pa so si po svečanosti lahko v šoli ogledali bogato razstavo, ki je bila plod tridnevne raziskovalne šole.

- V oktobru je bila s strani KO RK Primskovo v šoli organizirano vsakoletno srečanje starejših občanov, krvodajalcev in invalidnih oseb.

- Septembra je naš kraj obiskala Marija, romarica iz Fatime.

- Po dolгих letih premora je zopet primskovski otroke razveselil Dedek Mraz z igrice Muca Copatarica, KS pa je poskrbela za darila.

To so bili v glavnem vsi pomembnejši dogodki v naši KS v preteklem letu.

Za letošnje leto pa si krajani še posebej želimo, da bi bila dokončana in asfaltirana še odseka cest: Jezce - Bukovje in Jezce - Sobračce. Krajani zaselkov Mihelca, Mišji Dol in Stara Gora pa si najbolj želijo, da bi v njihove domove končno pritekla voda iz vodovodnih pip. Realizirali bi radi tudi dolgoletno željo: skrb za čisto okolje in s tem povezan or-

zgrajen vodni rezervoar za napeljava vodovoda v zaselke: Mihelca, Mišji Dol in Stara Gora.

- Asfaltirani so bili nasledni odseki cest: Vinji Vrh - Obla Gorica - Ježni Vrh - Razbore, Višnji Grm - vrh Bukovja, del ceste Kostreznica - Bukovje. Razširjen pa je bil odsek ceste Jezce - Sobračce. KS je skozi vse leto skrbela tudi za vzdrževanje krajevnih cest.

- Tradicionalna Humarjeva nedelja je tudi tokrat bila v oktobru,

organiziran odvoz smeti iz vseh zaselkov. V kraju je bilo pred kratkim ustanovljeno Kulturno - športno društvo, zato upamo, da bodo tudi letos izpeljane vse tradicionalne pa tudi druge kulturne prireditve.

Želja in potreba je v kraju veliko, zato upajmo, da bodo finančne možnosti dovoljevale realizacijo vsaj najpomembnejših in najpotrebnejših.

STANISLAV PANCER, predsednik KS Primskovo

Krajevna organizacija Rdečega križa Primskovo v letu 1997

Primskovo — V krajevni organizaciji RK Primskovo, ki izvaja naloge pod okriljem Območne organizacije RK Litija, so potegnili črto pod opravljenimi nalogami v preteklem letu. Člani izvršnega in nadzornega odbora so bili zadovoljni z opravljenim delom v letu 1997. Izpeljali so srečanje starejših občanov, krvodajalcev in invalidnih, jih oskrbeli s paketi hrane in posteljnine, vsako prvo nedeljo v mesecu je organizirano merjenje krvnega pritiska, obiskali so starejše in bolne krajanje v domu Tisje in na njihovih domovih ter uspešno sodelovali z Območno

organizacijo RK Litija. Vse te naloge naj bi po najboljših močeh izvajali tudi v letu 1998. Je pa nekaj nalog, ki jim bo treba v tem letu posvetiti večjo pozornost. Predvsem bo potrebno vložiti več napora v pridobivanje krvodajalcev in organizacijo zdravstvenega predavanja. Skušali bodo vzpostaviti stike in sodelovanje še s KS, šolo, štabom CZ in novoustanovljenim Kulturno - športnim društvom. Vodstvo KO RK Primskovo pa želi, da bi se vsi člani kar se da množično vključevali v program dela rdečega križa.

MIHA OVNIK

V stari domačiji v Jelši nad Kostreznico je ohranjena pristna črna kuhinja, ki še vedno služi svojemu namenu. Takšni zakladi so redki primeri ohranitve naše kulturne dediščine. Sliki nam je odstopilo Uredništvo Krajevnih novic, za kar se jim zahvaljujemo.

Gabrovka - 43 let del občine Litija

Na področju današnje Gabrovke je bila pred drugo svetovno vojno samostojna občina, imenovala se je Sveti Križ pri Litiji. Po omenjeni vojni je bil najprej formiran krajevni odbor, leta 1952 pa je bila ponovno ustanovljena samostojna občina, ki je dobila novo ime in sicer Gabrovka. Že leta 1955 pa so bile majhne občine ukinjene. Tako tudi občina Gabrovka. Celotno ozemlje je bilo tedaj priključeno litijski občini. In tako je bilo oz. je vse do danes.

Krajevna skupnost Gabrovka leži na jugovzhodu občine Litija, na meji med Dolenjsko in Posavskim hribovjem. Sestavlja jo 24 vasi z

- Začetki šole v Gabrovki segajo v leto 1825. Takrat je bila sezidana cerkvena hiša, mežnarija, v njej pa je bila tudi šolska soba, ki je služila svojemu namenu od l. 1839 naprej, dokler ni bilo l. 1875 sezidano novo šolsko poslopje. Med vojno, oktobra 1943, je bila šola požgana, vendar se je pouk po enoletnem premoru spet nadaljeval. Leta 1978 pa je bil zgrajen nov prizidek k stari šoli, v katerem so poleg učilnic in kabinetov tudi telovadnica ter večnamenski prostor za kulturne prireditve.

Kaj pa število učencev? V šol. letu 1945/46 je obiskovalo pouk

različnih nesoglasij, ki so se vlekle že leta, prišlo do razdružitve Kmetijske zadruge Gabrovka - Dole (za drugi sta se združili 1960. leta). V letih 1990 - 1994 je število zaposlenih padlo s 192 na 114 delavcev. Problemi so se vrstili in Presad se je znašel v stečanjem postopku. Leta 1997 ga je odkupil s. p. Avgust Gregorčič z Mirne; delo ima danes 50 delavcev.

Mizarstvo Gabrovka, ki se je prav tako soočalo s številnimi problemi, je danes oblikovano kot delniška družba. Zaposlitev nudi 37 delavcem.

Poleg že omenjenega je v Gabrovki kar nekaj zasebnikov oz. samostojnih podjetnikov in sicer na področju trgovine, gostinskih uslug, frizerstva, šiviljstva, papirne galanterije, avtokleparstva, avtoprevoznitva, mizarstva. V Moravčah je vrtnarija, novembra pa smo dobili v Gabrovki zasebno veterinarsko postajo. Ustanovljena je bila tudi nova Kmetijska zadruga Sveti Križ.

Nekaj ljudi se vozi na delo v Šmartno, v Litijo, tudi v Ljubljano, na Mirno in v Trebnje.

Tudi brezposelnost Gabrovčanom ni tuja, saj niso samo izjemisti, ki so iz takšnih ali drugačnih razlogov ostali brez zaposlitve. Večina se poleg tega, da hodi v službo, ukvarja tudi oz. še vedno s kmetijstvom. Izključno s kmetijstvom se ukvarja malo prebivalcev.

Organizacije in društva

V Gabrovki delujejo tudi društva in organizacije:

- KUD Fran Levstik Gabrovka;
- Gasilsko društvo Gabrovka, Tihaboj;
- Društvo podeželskih žena;
- Društvo upokojencev;
- Športno društvo Presad;
- Lovska družina Gabrovka;
- Območni odbor Rdečega križa Gabrovka;
- Krajevna organizacija ZZB Gabrovka.

Vsi, člani društev ali ne, pa smo zadovoljni, da nas vsako leto obišče toliko Slovencev; tisti namreč, ki se udeležujejo pohoda po Levstikovi poti od Litije do Čateža. Domačini ob poti se vsako leto potrudijo in ponudijo pohodnikom domače dobrote in prijazno besedo. Tudi to ali predvsem to je način, da bo Gabrovka znana kot gostoljuben kraj, ki ga popotnik z veseljem obišče.

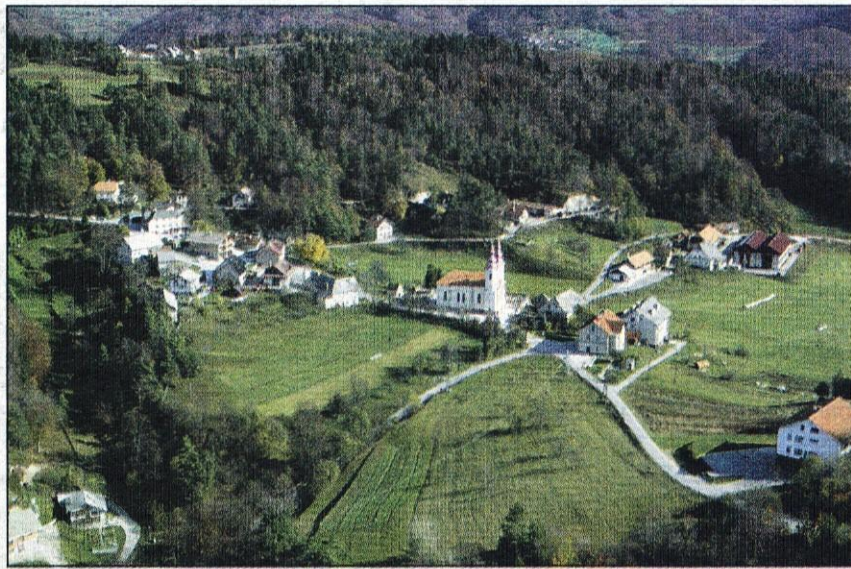
Gabrovka jutri

Kaj bo z Gabrovko jutri? Bo jutri lepši, boljši, svetlejši, kot je danes? Gabrovka oz. njen razvoj stagnira in to že nekaj let. Se bodo stvari premaknile?

Z novo lokalno samoupravo je na področju Slovenije prišlo do preoblikovanja občin. Gabrovka je bila doslej 43 let del Občine Litija, ta pa sedaj želi postati mestna občina, brez podeželja torej. Kam bo Gabrovka spadala v prihodnje? Kdo in kako bo rezal kruh našemu kraju?

Za samostojno občino se krajani Gabrovke niso ogreli, saj za to niso izpolnjeni osnovni pogoji. Bo Gabrovka postala del Občine Šmartno? Ali del Občine Gabrovka - Dole - Polšnik, ki naj bi jo v skrajni sili predlagali z vrha?

ANICA RESNIK

Dileme glede samostojne občine Dole

Najmanjša lokalna enota po razpadu litijske občine – Kandidatka za status demografsko ogrožene občine

Dole – Do ustanavljanja nove občine na Dolah je brez slepomišenja potrebno pristopiti izredno kritično. Gotovo ne zaradi kakršnekoli škodoželjnosti ali vnaprejšnjega postavljanja sodb ali celo ovir, temveč zgolj zaradi strokovnega utemeljevanja takšne odločitve. Res uredništvo ni pristojno dajati ocene o smotrnosti takšnih projektov, lahko pa osvetli vsaj nekaj vidikov in posledic konkretnih dejanj.

Merila za ustanavljanje občin sicer določajo obseg, število prebivalcev in še druge pogoje, vendar to ne pomeni, da izjem ne more biti. Izjeme vendarle potrjujejo pravilo. Prav v primeru Dol se srečujemo s posebnostjo, ki verjetno ni edina na Slovenskem. Kraj, ki se bori za demografsko in gospodarsko preživetje se žal vse prevečkrat zapira sam vase,

si na vsak način želi postati samostojna. Skrajnost lahko vodi v popolno osamo in neizbežen propad, lahko pa tako razmišljanje postavi tudi drugače. Razmišljati moramo o volji teh ljudi, ki še vztrajajo na tem, kakor se mnogim zdi, od Boga in cesarja pozabljenem koščku zemlje. Razmišljati moramo o prihodnosti celotne slovenske dežele. Podarjena nam je bila in prav je, da jo sprejemamo kot darilo.

Litijski občani smo lahko veseli, da so na našem območju tudi Dole in smo tudi toliko let živeli v isti občini. Zato se spodobi in je prav, da jih sedaj ob procesu njihovega osamosvajanja podpremo z vsemi močmi. Še enostavnejše pa bi bilo, da bi se Dolčani povezali s sosednjo Gabrovko ter skupaj izbojevali bitko. V tem primeru bi verjetno molčala tudi država.

Novice o delu na OŠ Dole

V četrtek, 15. 1., je učenec predstavil delo OŠ Dole na radiu Geoss. Našo šolo je govorno zastopal Tilen in bil nad delom na radiu zelo navdušen.

Računalniško opismenjevanje je zelo pomembno za razvoj otroka, še zlasti na podeželju. Nova računalniška učilnica jim to omogoča.

V sredo, 7. januarja so učenci na kulturni dan likovno ustvarjali. Slikali so na steklo, risali čudovite paste, poslikavali panjske končnice, izdelovali intarzije. Namen je bil polepšati hodnike šole, da se bodo v njej bolje počutili. Vabijo na ogled!

Trije učenci se pripravljajo na tekmovanje iz materinščine. Skrbno prebirajo Kosmačeve novele.

Potekajo mnoge aktivnosti v zvezi z poklicnim usmerjanjem osmošolcev. Že v mesecu februarju jih čaka informativni dan in čas odločitve.

Člani uredniškega odbora pridno zbirajo prispevke za šolsko glasilo. Upajo, da bodo Prve brazde izšle ob zaključku šolskega leta.

Pripravljamo aktivnosti, ki bodo v počitniškem času. K sodelovanju smo pritegnili zunanje mentorje. Več o tem delu prihodnjič.

Novice zbrala J. VRTAČNIK

Dole, 26. decembra – Jožica Vrtačnik nam je tokrat poslala še sliko iz prireditve na Dolah, ki je v prejšnji številki zaradi zaključka redakcije nismo mogli objaviti. Vidimo, da je Božiček našel primerno darilo prav za vsakogar in da je bilo vzdušje resnično tako, kot ga je opisala avtorica v prispevku.

mnogimi zaselki. Leta 1993 je tu živelo 1307 prebivalcev. Za primerjavo: 1966. leta 1592, 1953. leta pa 1992.

Pokrajina je zelo slikovita. V to se lahko prepričaš, ko se pripelješ na preval Javorski Pil, od koder se ti odpre čudovit pogled na Moravško dolino, na Gabrovko, na Moravško goro, posejano z vinogradi in zidanicami ter vse bolj številnimi vikendi. Seveda ob jasnem vremenu seže pogled daleč preko meja naše občine, tja do Gorjancev.

Nekaj zanimivosti

- Ozemlje Gabrovke in njene okolice je bilo naseljeno že l. 1000 pr.n.št., kar potrjujejo najdbe z območja Roj severno od Moravč, po letih je znana tudi Ajdovska jama v Podpeči. Zgodovinski viri pričajo tudi o izkopaninah iz kasnejših obdobj, nekaj tudi iz vasi Tihaboj.

- Od kod obe imeni: Sv. Križ in Gabrovka? Od l. 1596 je v prazupniji Trebnje obstajal vikariat Sv. Križ v Gaberniku. To prvotno ime se je kasneje verjetno popačilo in se počasi spremenilo v Gabrovko. Z imenom Sv. Križ je bilo poimenovano le naselje na griču okoli župne cerkve sv. Križa z vsemi upravnimi poslopi, sedežem občine, pošto, šolo, prosvetno dvorano, župniščem. Naselje pod cerkvijo pa je nosilo ime Gabrovka.

- Cerkev sv. Križa se omenja že l. 1452, nova cerkev v baročnem slogu pa se je zidala v presledkih od l. 1789 - 1800 in od 1813 - 1824. Skoraj na vsakem hribočku, teh pa ni malo, domuje oz. se razgleduje okrog sebe cerkvice. In koliko jih je? Devet. V Gabrovki, na Brezovem, dve v Gabrski Gori, v Javorju, v Moravčah, v Podpeči, v Tihaboju in na Vodica.

- Razvaline številnih gradov na področju Gabrovke nemo pričajo o nekdanji slavi in mogočnosti fevdalne dobe. Kateri gradovi so to oz. kje so bili? Grad Gallenstein v Podpeči, grad Turni na griču Bernadovec južno od Moravč pri Gabrovki, grad Šentjurjeva gora na griču nad cerkvijo v Gabrski Gori, grad Gallenhoff v Gabrju, dvorec Cerkno in graščina Kumpolje.

- Na gradu Turn je od l. 1855 do 1857 kot domači učitelj služboval Fran Levstik, ki se je zaljubil v hčer gostilničarja iz Moravč, Zidarjevo Tono.

307 učencev, letos, v šol. letu 1997/98, pa 125 učencev. V okviru osnovne šole deluje tudi vrtec, ki ima svoje prostore v stanovanjskem bloku, zgrajenem 1982. leta.

- Leta 1979 je bil zgrajen nov zdravstveni dom, v katerem se, žal, danes odvija le delček zdravstvenih storitev v primerjavi s tistimi, ki so se odvijale v prvih letih po odprtju. To seveda pomeni tudi, da v Gabrovki že nekaj let ni stalnega zdravnika.

- Zgrajena je bila tudi nova pošta in sicer l. 1991.

- Za kraj so pomembni tudi nov gasilski dom, bencinska črpalka in napeljava telefonskega omrežja.

Kaj pa gospodarstvo?

NEKOČ: V preteklosti so se tod ukvarjali predvsem s kmetijstvom, tj. s poljedelstvom živinorejo, sadjarstvom in vinogradništvom. Razširjena je bila tudi obrt, med obrtniki so bili čevljarji, krojači, kovači, mizarji, sodarji, trgovci, peki, gostilničarji, največ pa je bilo mlinarjev.

Industrija se je začela razvijati po letu 1950, ko je v kraj prišla elektrika. Že leta 1947 je bila ustanovljena Kmetijska zadruga Gabrovka, leta 1957 pa tovarna Presad. S tem so se odprle prve možnosti zaposlovanja, kar je preprečilo množično odseljevanje. Mizarstvo se je začelo l. 1950, kot sodarsko po-

Graščina Cerkno

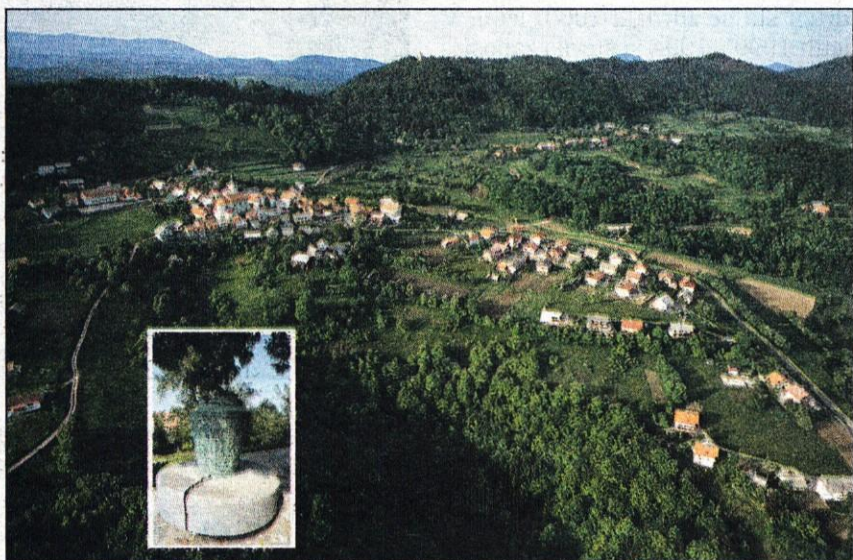
djetje v okviru Kmetijske zadruge. Leta 1954 je podjetje postalo samostojno.

DANES: Vsa leta sta Presad in Mizarstvo omogočala zaposlitev številnim domačinom. Toda težave, ki so udarile številna podjetja povsod po Sloveniji, Gabrovki seveda niso prizanesle. Leta 1994 je zaradi

Predlog za občino v središču Slovenije

Iz predlogov za dve občini nastaja samo ena — Vprašanje sedeža v tem trenutku najbolj pereče

Litijski občinski svetniki so vladni službi za lokalno samoupravo sicer poslali v presojo predloga za dve občini: Jevnica - Kresnice in Vače, ki sta tudi nekako zrasla na domačih zeljnikih. Kljub temu pa je bilo ugotovljeno, da je bolj smotrno na tem področju ustanoviti eno, večjo občino in nenazadnje tudi cenejšo. Tak predlog je načeloma sprejemljiv tudi za krajanje, postavlja se zgolj vprašanje novega občinskega središča. Mnenja se vrtijo vsaj okoli Vač in Kresnic, ki imata že tradicijo v tem oziru, pomankljivosti pa se kažejo predvsem v oddaljenosti nekaterih krajev oz. slabih prometnih povezav z javnimi prevoznimi sredstvi. Kompromisni predlog, ki se vriva vmes je sicer Hotič s svojo sredinsko lego. Dejstvo pa je, da je ravno v Hotiču najmanj primerno urejena potrebna infrastruktura.

Vače in vaška situla

Kresnice

pomenu Geossa, pospeševanje obiska), razvijalo pa bo tudi preučevanje in raziskovanje tega še ne povsem odkritega območja, kulturne, zgodovinske, naravne in druge vrednote, pospeševalo kulturne (zlasti svojstvene počastitve slovenskega kulturnega praznika) in športno - rekreativne in druge dejavnosti. Ker še ni zamrl predlog o proglasitvi tega območja za protokolarni objekt, bo novo društvo med drugim poskušalo uresničiti tudi te naloge. Dejstvo je, da je le redkokje najti na tako majhnem območju toliko zanimivosti različnih vrst.

Čedalje večji obisk priča o čedalje večjem spoštovanju Slovencev središča svoje domovine. Pomembno pri tem je, da Geoss z Vačami lahko obišče vsak, tudi invalidi in starejši ljudje, česar si ne morejo privoščiti z obiskom našega očaka Triglava.

Geoss se hitro vrašča v srca Slovencev in Slovencev, saj čedalje hitreje spoznavajo njegove plemenite namene, njegov simbol zakoreninjenosti Slovencev na tem prostoru, simbol stoletnih prizadevanj za samostojnost, svojo državo.

PETER SVETIK

Obletnice v KS Jevnica

70 let je minilo, odkar je bilo zgrajeno železniško postajališče Jevnica. Pri gradnji so sodelovali z delom in sredstvi vaščani sosednjih vasi, tudi oni preko Save.

Pred **55 let** je nemški okupator izgnal prve družine iz njihovih domov. Isti okupator je za šolo v Jevnici ustrelil osem talcev pripelanih iz Begunj.

50 let je minilo, odkar so krajanje Jevnice in Kresniških Poljan zasidli prve lopate v zemljo (29. 3.), da so v naslednjih letih zgradili zadrugi dom v Jevnici. Zunanje oblačilo (fasado) je dobil ob 30. obletnici.

45 let - Vas Jevnica je zopet uradno ime vasi (ne le šole, železniškega postajališča). V združenem domu posluje trgovina KZ, kasneje Mercator.

40 let dela slavi nagometni klub "Enotnost" Jevnica.

35 let KORK Jevnica aktivno deluje; je OŠ Jevnica povezana z OŠ Litija (sedaj Gradec).

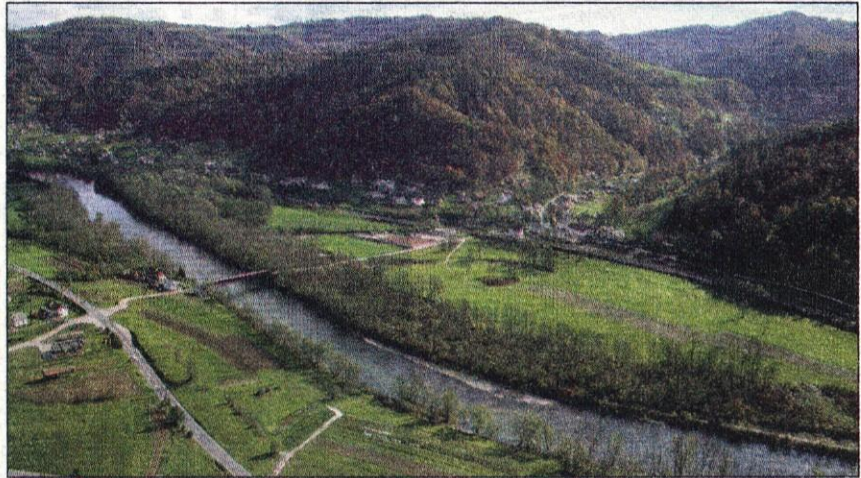
25 let krajanje KS Jevnica praznuje svoj krajevni praznik - spomin na selitev prvih družin.

Pred **20 leti** so vztrajni ljubitelji športa zgradili športni dom Jevnica.

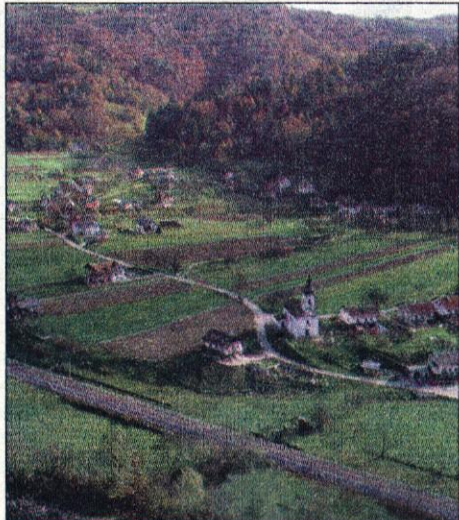
15 let že deluje prvo PGD Jevnica, PM "Mladi gasilec"; je minilo, odkar je dobil gasilski avto prostor v gasilskem domu Jevnica; je minilo, odkar so prvi malčki prišli v nov vrtec Jurček v Jevnici; se že vozimo po novi "gozdni cesti" Sklapnica - Laze, ki je bila zgrajena po zaslugi in prizadevanjih KS Jevnica. (možen dovoz večjih vozil)

10 let že deluje društvo upokojencev "Sloga" Jevnica ter obratuje vodovod Golišče.

E. KOVIČ

Jevnica

Kresniške Poljane

Kresniške Poljane

Sava in Spodnji Log

Za obsavski del ne bo sprememb

Sava — Živo in pomlajeno naselje se je v zadnjih letih razvilo na Savi. Vas stoji ravno pred vhom v savski kanjon, kjer se še lahko ozremo nazaj proti toku Save in pustimo za seboj široko polje. Zaradi lege ob Savi je bil tu že od nekdaj idealen prostor za naselbino in kot je izpričano tudi za rečno pristanišče. Vsekakor pa sega zgodovina tega kraja še dlje kot zanesljivi viri, saj so bile višinske točke na skalnih vrhovih strateškega pomena za obvladovanje doline in prometa.

Izrednega pomena in varuh pravih zakladov slovenskih umetnikov

je župnijska cerkev sv. Miklavža. Na raznih umetninah so podpisana imena Metzinger, Šubic, Langus... V isti cerkvi je med leti 1814 in 1824 župnikoval tudi Prešernov stic, ki ga je slavni pesnik v svojem otroštvu večkrat obiskal.

Gotovo sta zanimivosti iz tega okolja, ki se vsem vtisneta v spomin, obnove potreben ponoviški grad ter pokrit lesen most preko Save. Marikakšna skrivnost se nam odpre tudi, če se sprehodimo po samotnih goličavah nad reko Savo ali celo opravimo kratek izlet do Leš oz. Zasavske Svete gore.

Polšnik

Božiček je obiskal otroke v Polšniku

Polšnik — Konec decembra je otroke v Polšniku zopet obiskal prijazni Božiček. Otroci so se zbrali v prostorih OŠ Polšnik, kjer so s petjem pesmic priklicali tako pričakovane Božičke. Ta jih je prijazno nagovoril in povedal, da je prišel izpolniti obljubo, ki jo je dal otrokom lani. S seboj je pripeljal pravljico Muca Copatarica. Otroke je zasul z bonboni in lizikami ter jih povabil na ogled igrice. Otroci so z otroško radovednostjo spremljali zgodbo, ki so nam jo predstavile vzgojiteljice VVZ Litija. Otroci so se kar pošteno utrudili, ko je njihova domišljija potovala po deželi pravljic, zato so si zaslužili pošteno malico. Po malici pa se je Božiček usedel k smrečici, pod katero so se bleščala čudovita darila. Otroci so prihajali k Božičku, ki jih je prijazno nagovoril in vsakega posebej obdaril. Otroške oči so sijale od zadovoljstva in nasmeh se je širil do ušes. Potem smo malo zaplesali ter končno pričakali Karaoke. Najbolj hrabri učenci so se pomerili v petju. In ker so se vsi tako dobro odrezali, je bilo zelo težko izbrati najboljše tri. To so bili Diana, Denis in Mateja. Sledila so tekmovanja, kjer so se pomerili najprej otroci, na koncu pa še starši. Slednje je bilo sploh zanimivo - mamiče proti očkom. Mamiče so (z malce goljufije) končno premagale očke.

Vsi, očki in mamiče, pa so si prislužili vsak po en bonbon. Otroške oči so velike, majhna pozornost pa raste z otrokom. In ko bo otrok odrasel v očka in mamičo, bo vedel, da je otroštvo dar, ki ga je vredno izživeti. Zato bi se iz srca zahvalila vsem, ki ste pomagali, da so otroci iz Polšnika začutili en del te majhne pozornosti. Zahvalila bi se vsem zasebnikom iz KS Polšnik, g. župniku, vzgojiteljicam VVZ Litija, KS Polšnik ter mladim, ki vedno priskočijo na pomoč. Hvala lepa.

KATARINA FEŠTANJ

Otroci so začetni strah pred rdečebelim možem hitro izgubili.

Prometni režim v Litiji za zjokat

Prometni znaki nimajo nobene avtoritete

Jeseni 1997. leta je začela obratovati bencinska črpalka OMV Istrabenz. Stoji nasproti črpalke Petrol. Dokler je bila slednja še sama, ni bilo prometnih problemov. Sedaj pa so, mejijo pa na kaos. Obe črpalke sta naslonjeni na magistralno cesto - Zasavsko cesto.

Ni mi znano, kakšna prometna signalizacija je bila projektirana, s pogostim opazovanjem prometa pa sem ugotovil, da ni samo premalo preučena, ampak tudi napačna. Izvirni "greh" je vsekakor neprekinjena bela črta po sredini Zasavske ceste na realizaciji med obema

je nujno, da se izvoz uredi s pravilno prometno signalizacijo. Sedaj torej, vozniki tukaj vozijo v nasprotju s predpisi.

Neprekinjena bela črta dela težave tudi voznikom, ki pripeljejo na Istrabenzovo črpalko iz smeri Ljubljane. Čeprav je na desni strani ceste prometni znak (prepovedano zaviti na levo II-26), tega mnogi vozniki ne spoštujejo in zavijejo v levo tam, kjer je normalni uvoz na to črpalko iz smeri Zagorja. Mnogi taki vozniki, ki so zavili na levo, pa ne bi smeli, naredijo takoj še en prekršek. Ko natočijo gorivo, odpeljejo

proti kegljišču, ribiškemu domu, trgovini in AS-u. Z notranje strani črpalke stoji namreč znak (prepovedan promet v eno smer II-4). Zakaj tako, ve vsak voznik sam.

Vozniki delajo prekrške tudi tako, da iz smeri Zagorja pripeljejo do konca Petrolove črpalke in čez neprekinjeno belo črto zavijejo na levo na Petrolovo črpalko.

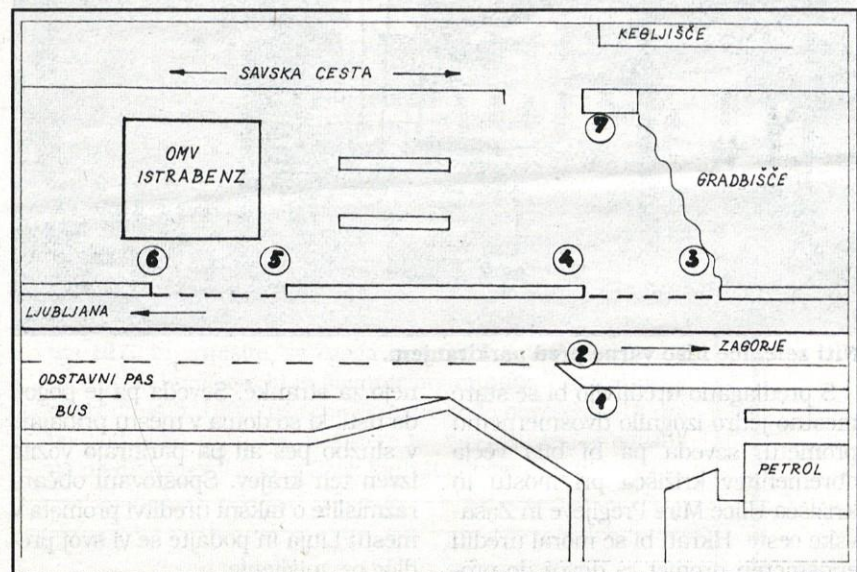
Najbolj domiselni vozniki pa delajo še posebno zanimiv prekršek. Ko so ob savski cesti (kegljišču, itd.) opravili, kar so imeli opraviti, se mnogi vozniki odločijo za vožnjo kar skozi Istrabenzovo črpalko, pa do dovoljenega uvoza na črpalko iz smeri Zagorja. Tam sta z leve in desne strani prometna znaka (prepovedan promet v eno smer II-4). Ne ozirajo se na prometni znak, mnogi vozniki potem v "slalomu" prevozijo zasavsko cesto (torej tudi neprekinjeno belo črto) in zavijejo na Brodarsko cesto. Ni tožnika, ni sodnika.

Glavne oblike prekrškov sem omenil in ravno taki prekrški obnavljajo pri voznikih miselnost, da prometni znak ni avtoriteta. Taka miselnost preide voznikom v "meso in kri" kjerkoli pač vozijo.

Pomembno je povedati tudi to, da na območju obeh črpalk ni označenega prehoda za pešce čez Zasavsko cesto, saj je relativno velik peš promet do kegljišča, trgovine, ribiškega doma in AS-a ob novi Savski cesti.

To so moji pogledi na opisano prometno "kolobocijo". Ker je reševanje prometne problematike regionalne ceste v pristojnosti države (Ministrstvo za okolje in prostor in še kdo) pričakujem, da bo zadeva rešena v prid varnosti in pravne države.

IVAN BOH

črpalama. Taka talna signalizacija pomeni, da iz Petrolove črpalke ni mogoč izvoz na cesto v smeri Ljubljane, kar zahteva ustrezen prometni znak (prepovedan promet v eno smer II-4), ki ga pa ni. Tam namreč stoji le znak STOP (Ustav! II-2), kar je napačno. Ker ta izvoz pomeni obenem tudi priključek Brodarske ceste na Zasavsko cesto

proti izvozu. Tam sta z leve in desne po dva enaka prometna znaka (STOP Ustav! II-2 in obvezna smer II-43. I-desno). Takemu znaku navkljub vozniki zavijejo levo čez neprekinjeno belo črto in odpeljejo proti Zagorju.

Vsakodnevni prekrški se delajo tudi ob novi savski cesti pri izvozu (ki to ni) iz Istrabenzove črpalke

Prva čistilna naprava in ločen sistem odvodnjavanja

Litija, 14. januarja — Tega dne so predstavniki Občine ter projektanti na zboru občanov v Gostilni Kovač prvič predstavili prebivalcem Graške ceste reševanje problematike ločnega sistema odvodnjavanja meteorne vode in kanalizacije. Po projektu bo čistilna naprava stala ob Savi pri Merkurju, nanjo pa bo priključena samo kanalizacija, medtem ko bo meteorna voda speljana v Savo. Primarni vod, ki je že v izgradnji, poteka ob železniški progi. Zaradi premajhnega padca bo potrebno urediti še prečrpavanje. Projekt je zelo zahteven, kajti tu gre za največje poseganje na celotnem prostoru, predvsem pa bodo ta poseg občutili stanovalci med Graško cesto in železniško progo.

Projekt odvodnjavanja meteornih vod predvideva odvodnjavanje v dve smeri. Prvi vod naj bi potekal po Graški cesti proti železniškemu podhodu in nato pod njim v reko Savo. Drugi krak je predviden od kapelice do Turka in naj bi imel značaj odvodnjavanja vozišča ob nalih z večji

Polaganje primarnega kanalizacijskega voda ob železnici. Trgograd d.o.o. opravlja zahteven izkop pred stanovanjsko hišo Jožeta Grila na Graški cesti.

mi količinami vode, ki se sedaj stekajo v kanalizacijski vod. Prav te vode ob nalih povzročajo težave stanovalcem zgornjega dela Graške ceste, predvsem tistim, ki so pod voziščem in jim ob močnih neurjih udarja kanalizacijska in meteorna voda v stanovanja ter kletne prostore. Zaradi tako zastavljenih bo Graška cesta v celoti uničena in njeni prebivalci zahtevajo, da se skladno z rekonstrukcijo ceste rešijo naslednji problemi:

- da se uredi pločnik po eni strani vozišča, ki naj bi potekal po levi strani od Turka do stanovanjske hiše Tineta Vrhovca, nato pa po desni strani vse do železniškega podhoda;
- hkrati bi se moralo rešiti vodovodno omrežje (ki je sedaj v salonitnih ceveh);
- glavni vod plinske napeljave, če je tudi to pričakovati v bližnji prihodnosti;
- električna napeljava za javno razsvetljavo;
- PTT kabel ter vod za kabelsko televizijo.

Za vse te napeljave bi morala biti

pripravljena kineta pod hodnikom za pešce, da v danih primerih ne bi bilo potrebno prekopavati vozišča.

Veliko zanimanja za projekt so pokazali občani (45), ki so izvolili 9-članski koordinatorski odbor, ki bo usklajeval delo s predstavniki Občine, projektanti, izvajalci ter pomagal reševati posamezne zaplete, ki pa jih pri tako velikem in zahtevnem projektu ne bo malo. Glede na obseg del nikakor ne moremo pričakovati, da bo to zgrajeno v enem letu, ker je vse vezano na velika finančna sredstva. Projekt bo po zdajšnjih izračunih stal okoli 200.000.000,00 SIT. Da pa bi le vse to potekalo brez večjih zapletov je odvisno tudi od samih krajanov, ki bodo v času gradnje, predvsem posegov na Graški cesti morali marsikdaj tudi potrpeti, ko bo cesta neprevozna ali se ne bo dalo iz garaže z avtomobilom in podobno. Spoštovani krajan, mislim, da smo na dobri poti, da se za vselej rešimo meteornih vod in poplav stanovanjskih prostorov. Seveda pa bo potrebno mnogo sodelovanja in potrpljenja.

CIRIL GOLOUH

S strani Občine Litija sta celoten projekt in problematiko predstavila načelnik Oddelka za gospodarsko infrastrukturo, Anton Kovič, in strokovni sodelavec, Blaž Zarnik.

POSLUŠAMO, OPAZUJEMO, KOMENTIRAMO:

Nepreverjene informacije

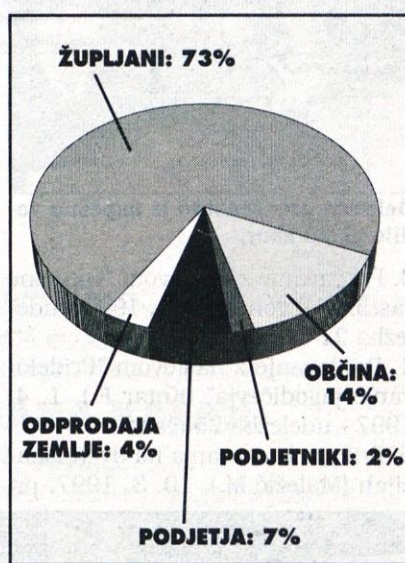

Cerkev v Litiji pričakuje samo še streho.

V Delu smo lahko prebrali vestičko Bojana Rajška, ki med drugim omenja, da je vernikom v Litiji doslej uspelo zbrati 40 milijonov za obnovo župnijske cerkve. Bralci Glasila občanov pa ste bili obveščeni že v prejšnji številki o poteku gradnje in tudi o financiranju. Iz tabel, pri izdelavi katerih nam jo je sicer zagodel slikovni škrt, je bila namreč razvidna končna skupna vsota zbranih sredstev: slabih 50 milijonov. Medtem pa je znesek že presegel 50.000.000 SIT.

Zaradi zadnjega zapleta glede tabel tokrat zopet objavljamo grafični prikaz deležev posameznih darovalcev za obnovo cerkve v Litiji.

GRADBENI ODBOR

Tri ogorčena pisma občanov

Da te kap — Je šel za cesto njihov ali naš denar — Komu zahvale

23. januarja so na naslov uredništva Glasila občanov prispela kar tri pisma ogorčenih občanov, Petre Kunc, Erika Zrimška in Piera, s skoraj enako vsebino. Vsi trije se namreč v svojih pismih, ki jih naslavljajo na odgovornega urednika, sprašujejo, kako je možno, da je občinski časopis, ki je financiran iz občinskega proračuna in je namenjen informiranju občanov, objavil v januarjski številki zahvali dveh občanov za izgradnjo dveh cest v naši občini. Prav tako se avtorji pisem sprašujejo, koliko denarja sta stranki oz. imenovani v zahvali namenili za izgradnjo teh cest.

Gotovo je možno, da tovrstne prispevke objavi tudi občinsko glasilo, saj sta bili zahvali po presoji uredništva poslani dobronamerno in ljudem, ki so se s konkretnimi akcijami ter delom verjetno izkazali kot vestni in sposobni uslužbenci Občine Litija, vredni zaupanja, ki smo jim ga konec koncev izrazili tudi volilci. Kot ste lahko opazili pa sta bili obe zahvali objavljeni na strani, ki je namenjena strankarski politiki in je bila s tem tudi jasno opredeljena narava obeh prispevkov.

O zneskih, ki jih je posamezni imenovani namenil za obe investiciji, pa je pristojen in ima pravico pojasniti vsak sam. Nikakor pa s temi podatki ne razpolaga uredništvo; smo se pa pozanimali, koliko sredstev posamezna stranka dobi iz občinskega proračuna, saj je eden izmed piscev navedel številke, ampak žal le za dve stranki.

(UGO)

ZIK, da ali ne?

Župan in svetniki LDS so še leta 1994 v svojem glasilu prisegali na učinkovito upravljanje občinskega premoženja in racionalno uporabo javnih proračunskih sredstev. Glede na njihove predvolilne obljube je prav presenetljivo, kako njihova svetnica Marija Tomšič zavzeto prisega na ustanovitev štirih javnih zavodov namesto sedanjega Zavoda za izobraževanje in kulturo (ZIK) in sicer: Knjižnica, Ljudska univerza, Kulturni center in Glasbena šola.

Mar v Litiji res potrebujemo štiri nove porabnike proračunskih sredstev, zaposlovanje nove administracije, nove direktorje s funkcionarskimi plačami, nove tajnice in nenazadnje nove "fikuse"? Dela proračunske pogače so ti na novo predlagani zavodi deležni že sedaj. Toda iz preteklosti vemo, da je razbitje enega zavoda na dva ali več prineslo vedno nove stroške, ki so bili večji kot prvotno, pa če tudi predlagatelji trdijo drugače.

Nerazumljivo je, da se preko politike in stranke LDS poskušajo reševati osebne zamere veljakov te stranke proti sedanjemu direktorju ZIK, gospodu Jožetu Sevljaku, v zvezi z nekoč aktualnim informacijskim centrom, za čigar direktorsko mesto so se potegovali tudi nekateri veljaki litijske LDS. Ali pa gre morda za ponoven preizkus prevrata v knjižnici, kjer so že prastare po osamosvojitvi in s tem pridobitvi direktorskega stolčka?

So ti ljudje namerno pozabili na svoje predvolilne obljube, ki so jih še leta 1994 tako široko predstavljali v svojem glasilu? Mar res lahko zaradi lastnih koristi zavržejo tisto, za kar so se v svojem volilnem programu zavzemali in na kar so nekoč goreče prisegali? Odlok o ustanovitvi javnih zavodov namesto ZIK bo še tema v političnih kuloarjih. Upamo lahko le, da bo tu zmagal razum in racionalna uporaba proračunskih sredstev nad nekimi dawnimi nepotešenimi ambicijami in da bomo kmalu tudi občani opazili pozitivne rezultate ZIK.

B. I.

Občni zbor sadjarskega društva

Šmartno, 23. januarja - Sadjarsko društvo Litija je predprejšnji petek imelo svoj peti letni občni zbor v Kulturnem domu v Šmartnem, ki se ga je udeležilo 80 članov. Člani društva so sprejeli poročilo o delu upravnega društva v letu 1997, sprejeli program dela za leto 1998 in izvolili nove organe društva za naslednje mandatno obdobje.

Litijski sadjarji so v preteklem letu imeli naslednje izobraževalne akcije:

1. Predavanje z naslovom "Gnojenje sadnega drevja" (Kotar F.), 31. 1. 1997 - udeležba 78 članov
2. Predavanje z naslovom "Varstvo koščičarjev" (Mamilovič J.), 7. 2. 1997 - udeležba 56 članov

Delovno predsedstvo je uspešno vodilo občni zbor.

3. Predavanje z naslovom "Okrasne rastline" (Zgonc), 15. 4. 1997 - udeležba 22 članov
4. Predavanje z naslovom "Pridelovanje jagodičevja" (Kotar F.), 1. 4. 1997 - udeležba 25 članov
5. Prikaz obrezovanja na dveh lokacijah (Maležič M.), 10. 3. 1997, pri

g. Premku udeležba 35 članov in 12. 3. 1997, pri g. Hauptmanu udeležba 40 članov

6. Šola obrezovanja (tečaj rezi, 10 urni pod vodstvom Kotar F.), 14., 15. 3. 1997 - udeležba 20 članov

7. Prikaz poletne rezi (Kotar F.), avgust 1997 - pri g. Kraševcu udeležba 65 članov

Sadjarska ekskurzija (Bela Krajina), jeseni - udeležba 45 članov

V letu 1998 pa bo društvo za svoje člane organiziralo naslednja predavanja in ekskurzije:

1. Predavanje z naslovom "Sajenje in vzgoja koščičarjev" (Kotar F.)
2. Predavanje z naslovom "Varstvo koščičarjev" (mag. Seljak)
3. Prikaz obrezovanja (Maležič M.)
4. Prikaz obrezovanja (Babnik M.)
5. Šola obrezovanja (tečaj rezi, 10 urni pod vodstvom Kotar F.)
6. Sadjarski krožek (Kotar F.)
7. Sadjarska ekskurzija na Primorsko (Brda, spomladi)
8. Sadjarska ekskurzija v Petrovce - Mirošan (jeseni)
9. Sadjarska ekskurzija v Val di Non (J. Tirolska - Italija)
10. Sodelovanje na slovenski razstavi sadja v Ljubljani

Društvo trenutno šteje 157 članov. V društvo se lahko včlani vsak, ki sprejema statut društva in plača članarino za tekoče leto, ki znaša 2000 sit. Vse informacije o dejavnosti društva lahko dobite v društveni pisarni ali po telefonu 883 514 (Kmetijska svetovalna služba Litija).

Za zasilno parkirišče si lastniki jeklenih konjičkov navadno izbirajo pločnike.

Kako rešiti prometno gnečo v mestu

Litija — Mesto Litija se vedno bolj duši v tranzitnem prometu, poseben problem pa predstavlja mirujoči promet, kar je posledica pomanjkanja parkirnih prostorov in prometnega reda (nereda) v mestu Litija. Kaj bi se dalo narediti v samem mestu se sprašujejo občani, posebno tisti, ki živijo v tem prometnem vrvežu. Nujno je nekaj narediti in kar se bo naredilo, ne bo preprosto, vendar pa bo boljše kot nič. Veliko reda bi v mesto vnesel enosmerni promet. In kako naj bi izgledala takšna cestna ureditev:

- uvoz iz Trga svobode na Valvazorjev trg, na Valvazorjevem trgu urejen poseben režim parkiranja;
- izvoz na Levstikovo cesto proti Frtici, iz Frtice promet prepovedan;
- izvoz mimo Centromerurja na Ulico Mire Pregljeve, iz te ulice promet prepovedan;
- Jerebova ulica od Valvazorjevega trga do Jerebovega hrama zaprta v obe smeri;
- uvoz iz Zasavske ceste na parkirišča na Jerebovi, pred zgradbo občine ter na parkirišča proti Diskontu KGZ Litija.

Niti zelenice niso varne pred parkiranjem.

S predlagano ureditvijo bi se staro mestno jedro izognilo dvosmernemu prometu, seveda pa bi bila večja obremenitev križišča pri mostu in križišča Ulice Mire Pregljeve in Zasavske ceste. Hkrati bi se moral urediti enosmerni promet za dovoz do prostorov PTT. Postavlja se vprašanje kako pridobiti več parkirnih prostorov okoli upravne zgradbe občine in drugod za stranke, ki prihajajo po opravkih na urade, trgovine ali sodišče. Preprosto označiti določeno število parkirnih prostorov za službena vozila, ostala parkirna mesta ostanejo za stranke. Seveda pa je pogoj, da tisti, ki so doma v mestu prihajajo v službo peš ali pa parkirajo vozila izven teh krajev. Spoštovani občani razmislite o takšni ureditvi prometa v mestu Litija in podajte še vi svoj predlog oz. mišljenje.

CIRIL GOLOUH

So križišča

Poznamo več vrst križišč. Nekatera so semaforizirana, druga imajo samo cestne oznake, tretja so sestavljena iz enakovrednih cest, ena so urejena, druga čakajo na asfaltno zaplato, ena pa so neosvetljena ... Zanimivo je, da slednjega premore tudi Litija. Pa ne samo enega. Po praznični razsvetljavi mesta Litije bi bilo dobro vso razpoložljivo razsvetljavo obesiti okoli križišč pri litijski športni dvorani ali pa naprimer na izvozu za Bogenšperk pri vulkanizerstvu Gumica. Tako bi se dobro videli prehodi in pešci.

Dober teden nazaj je dobro počilo ravno na enem od navedenih križišč. K sreči sta neuporabna samo avtomobila. Koliko časa še, pa bo počilo kako drugače. Če je denar za proslavljanje "osebnosti leta" v neposredni bližini takšnega križišča, koliko ga more biti šele za otroke, ljudi, ki vsak dan zgodaj jutraj in zvečer prečkajo cesto. Koliko bolj si takšni otroci, ljudje, zaslužijo naziv "osebnost leta" zaradi čisto zares pravega poguma?

MATEJ ZUPANČIČ

Obiskali smo Lavrihov mlin

Podroje — Sredi januarja smo se učenci obeh tretjih razredov šmarske šole z razredničarkama odpeljali s šolskim avtobusom v Podroje, da bi si ogledali mlin. Pred hišo nas je že čakal mlinar in nam najprej pokazal korito, po katerem teče voda in pada na veliko mlinsko kolo. Nato nas je povabil v notranjost mlina ter nam pokazal, kako se melje žito. Močno je ropotalo, zato je govoril zelo glasno, da smo ga lahko razumeli in slišali. Na steni smo opazili napis: Polde Lavrih, mlinar. Po ogledu nas je gospa Lavrihova povabila v dnevno sobo, kjer so nam postregli s čajem in štrukeljčki. Ko smo pojedli, smo se domačim zahvalili za gostoljubje in se vrnili v šolo. Tu smo pomalicali, nato pa narisali mlin in najlepše risbe tudi razstavili. Ta ekskurzija, na kateri smo si ogledali nad 300 let star mlin, nam je bila zelo všeč.

ŠPELA ŠINKOVEC in NINA ŠUTAR

Inženir Kotar je s predavanjem Sajenje in vzgoja koščičarjev pritegnil pozornost udeležencev.

Občinski kviz mladi za kmetijstvo

Kmetijska svetovalna služba Enota Litija, bo skupaj z Društvom podeželskih žena Gabrovka tudi v letu 1998 organizirala občinski kviz Mladi in kmetijstvo.

Letošnje tekmovanje se bo odvijalo v prostorih osnovne šole Gabrovka v soboto, 7. marca 1998, ob 19. uri.

V tem letu bodo ekipe odgovarjale na vprašanja iz naslednjih tem:

- Priporočila za ekološko kmetovanje v Sloveniji.
- Varno delo pri sečnji.

- O združništvu v Sloveniji.
- Slovensko kmetijstvo in Evropska zveza.

Tekmovalci ne smejo imeti višje izobrazbe kot končano srednjo šola (V. stopnja). Ekipe mladih kmetov, ki želijo tekmovati naj se prijavijo do 20. februarja 1998 na sedežu Kmetijske svetovalne službe Enota Litija, kjer boste dobili tudi vso potrebno literaturo.

KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA

Združenje za medsosedske pomoč
STROJNI KROŽEK LITJA
Valvazorjev trg 3, 1270 Litija

VABILO

Sklicujem 4. redni občni zbor Strojnega krožka Litija, ki bo v soboto, 7. februarja, ob 8.30 v sejni sobi Občine Litija.

Za sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. Izvolitev organov občnega zbora
2. Poročilo o delu upravnega odbora v letu 1997
3. Finančno poročilo za leto 1997
4. Poročilo nadzornega odbora
5. Poročilo verifikacijske komisije
6. Razprava o poročilih in sklepih
7. Razrešitev dosedanjih organov SK Litija
8. Volitve organov društva
9. Imenovanje zakonitega zastopnika društva
10. Program dela za leto 1998

Prosim, da se občnega zbora SK Litija gotovo udeležite. Povabite tudi svoje sosede, ki še niso člani Strojnega krožka Litija. Po končanem občnem zboru bo predavanje mag. Andreja Goloba o izkoriščanju lesnih odpadkov (veje in manjši vreden les) za ogrevanje; za tem na kmetiji Zajc praktični prikaz stroja za izdelavo sekancev (drobljenje vej).

JOŽE KOKOVICA l. r., predsednik SKL

Milijonkrat nasmeh

Že nekajkrat sva se z Emilijo (voditeljico skavtskega rodu v Litiji in noviciata) pogovarjala, da bi jo spet enkrat mahnili tja čez, proti Črnemu potoku, natančneje v dom Tisje. Nikakor namreč ne moreš mimo rok, ki te ob slovesu še malo zadržijo in nemogoče je pozabiti vseh tisti srečanj z otroki, ko je šlo slednjim bolj do srca, kot pa našim gostiteljem. In to tudi tokrat.

V soboto, 31. januarja smo se srečali mladi dveh skavtskih skupin - najstarejšega klana in malo mlajših noviciatarjev, z ljudmi, ki prebivajo v domu starejših v Črnem potoku. Pristrčno druženje so popestrile pesmi ob spremeljavi kitare. Nikjer ni bilo gledalcev, nastopali smo vsi. Najzanimivejše doživljanje pa je bila igra ob pesmi in kretnjami, ki govori o volku in rdeči kapici. Igra pravi, da se je

grozni volk skril v gozdu, pred njim se skrijemo tudi mi, da nas volk ne dobi ... Gozd so bili naši prijatelji v domu, objem pa je pomenil, da smo se pred volkom skrili.

Zanimivo je bilo opazovati mlade, kako doživljajo drugačno uso do ljudi v Črnem potoku. Napečnost, energija, radost so občutki, ki so v tem času vzbudili v marsikomu več kot jasen sklep, da se kmalu vrnemo. Dom v Črnem potoku ni nadaljevanje iz Tv ekranov. Je resničnost, ki ti pomaga spoštovati prihodnost kot dar, ki si ga prejel od staršev in ga moraš prenesti naslednjim rodovom, bogatejši še za eno življensko izkušnjo. To je resnica, ki se skoraj vedno dotakne vsakega izmed nas neke v prihodnosti. Torej je to najbrž tudi naša odgovornost.

MATEJ ZUPANČIČ

Skupaj za terapevtsko sobo

Litija, 24. decembra — Na božični večer smo na Radiu Geoss predstavili Enoto s prilagojenim programom pri OŠ Litija. Občane smo seznanili z našim delom in s potrebami naših otrok. Zbirali smo sredstva za terapevtsko sobo za otroke, ki imajo težave in motnje agresije, nivoje in nemira. Občani in organizacije so se vključili v akcijo in darovali. Za finančno pomoč, lepe želje in vzpodbudo pri našem delu se vsem darovalcem zahvaljujemo. Darovali so: Društvo Sožitje Litija, PKS 2, Litija, - Franci Rokavec, Zg. Jevnica 11, Kresnice, - Nežka Pirc, Partizanska pot 21, Litija, - Majda Iskra, Sp. Log 48, Sava, - Valentina Medvešek, Prvomajska 2, Litija, - Mirjana Poznajelšek, Brodarska 14, Litija, - Janko in Ivica Kos, Prvomajska 4, Litija, - Zlata Agrež, Dušana Kvedra 2, Litija, - Bojana in Miro Videmšek, Maistrova 12, Li-

tija, - Jože Gorenc, Kresniške Poljane 67, Kresnice, - Gordana Mirjanič, Bevkova 2, Litija, - Houcke, Cerkova 23, Šmartno, - Družina Mahkovec, Breg 7, Litija, - Tomaž Kremžar, Gradiške Laze 14, Šmartno, - Martin Hostnik, Šmartno, - Družina Mujič, PKS 17, Litija, - Družina Vidmar, - Primožič, Gubčeva 10, Litija, - Družina Zdražnik, Pungrt 1, Šmartno pri Litiji, - Tomaž Hribar, Kresniške Poljane 23, Kresnice, - Marko Kragelj, Trg na stavbah 2, Litija, - Cveta Baš, PKS 17, Litija, - Darinka Strmec, Valvazorjeva 47, Šmartno pri Litiji, - Alenka Rožanec, PKS 1, Litija, - Zofiga Melin, PKS 1, Litija, - Joži Ocpek, PKS 5, Litija, - Zveza prijateljev mladine, Parmova 2, Litija. Hvala tudi Radiu Geoss, g. Mahkovicu ter Janku in Dejanu za prijetno vodenje akcije.

MARJETA MLAKAR - AGREŽ

KRVODAJALSKA AKCIJA

RKS Območna organizacija Litija obvešča vse prebivalce občine Litija, da bo potekala Krvodajalska akcija v sredo, 11. februarja 1998, od 7. do 15. ure in v četrtek, 12. februarja 1998, od 7. do 15. ure v ZD Litija.

RKS OO Litija

ASFALTIRANJE

Asfaltiranje in tlakovanje dvorišč, parkirišč in dovoznih poti. Strojni izkopi, kiper prevozi in gradbena mehanizacija.

Stampedo d.o.o.

Pahorjeva 10, 1231 Ljubljana - Črnuče
tel. in fax, 061-374-307, 061-559-041, GSM 041-014-301.

Natečaj za Zgaga rock festival '98

3. Zgaga rock festival bo zadnji vikend junija v okolici Litije. Del nastopajočih bo organizator izbral med prijavljenimi skupinami. Prijavijo se lahko neznane in neveljavljene rock skupine, prijava pa mora vsebovati: ime skupine, kontaktno osebo (naslov in telefon), posnetke z najmanj tremi lastnimi skladbami, poimensko sestavo skupine in kratko biografijo, fotografijo skupine (lahko tudi več).

Prijave pošljite čimprej na naslov KUD Zgaga, p.p. 24, Litija 1270 in pripišite "za Zgaga rock festival '98". Kandidate bo izbrala komisija, ki jo imenuje organizator, natečaj pa je odprt do 1. 5. 1998. Izbrane skupine bodo obveščene 14 dni po zaključku natečaja, nekatere pa bo organizator povabil na predstavitev v živo, v Rock klub Rainbow v Litiji.

Zavod za izobraževanje in kulturo Litija
DELAVSKA UNIVERZA™

VABI K VPISU V PREKVALIFIKACIJO IN DOKVALIFIKACIJO V TRGOVCA, SMER PRODAJALEC, IV. STOPNJA.

Pogoj za vpis v prekvalifikacijo je končana 3-letna šola, v dokvalifikacijo pa nedokončana 3-letna šola. Pouk se bo pričel v drugi polovici februarja in končal v juniju 1998. Prijave sprejemamo na Delavski univerzi, Parmova 4 ali na tel. 881-182 do 15. 2. 1998.

Vabljeni!

Prisrčno Vas vabimo na

PREDAVANJE O LJUDSKIH VEZENINAH NA SLOVENSKEM,

ki bo v TOREK, 13. JANUARJA 1998, ob 17. uri v OŠ Šmartno pri Litiji.

Na njem bo priznana etnologinja dr. Marija Makarovič predstavila in s slikovnim gradivom poživila v Sloveniji premlano znano in cenjeno področje ljudskih vezenin. Veselimo se Vašega obiska na predavanju z željo, da bi s skupnimi prizadevanji iztrgali pozabi bogastvo ljudskih vezenin naših prednikov, da bi jih znali ohraniti tudi naslednjim rodovom in jim dati pravo mesto v slovenski kulturni dediščini. Vstop je prost!

Pobudnik in pokrovitelj: Ustvarjalno središče Breznikar

LASTNIKE GOZDOV OBVEŠČAMO,

DA PO KONKURENČNIH CENAH ODKUPUJEMO

les na kamionskih cestah in na panju.
Zagotavljamo plačilo lesa v naslednjih rokih:
hlodovina iglavcev in listavcev: 30 dni,
celulozni les iglavcev in drva: 60 dni.

Po dogovoru plačamo hlodovino tudi v roku enega tedna. Točnost in kvaliteta odpreme zagotovljena.

Informacije: Gozd d.o.o. LJUBLJANA,
Tržaška c. 2, tel. 15-531-30, fax 210-729,
kontaktna oseba: vodja odkupa Miro Škrjanc,
Novi trg 34, Kamnik, mobitel: 0609-632-261.
Lokalni odkupovalec: Primc Franc, Jablaniške laze 2b,
Šmartno pri Litiji, tel. 879-000, mobitel: 0609-651-943.

MALI OGLASI

- V litijski občini najemem manjši vikend ali brunarico za dobo 3 - 5 let, možen kasnejši odkup. Tel.: 883 - 198.
- Agencija Pandora: Če si sam ali osamljen, če si želiš družice s katero bi si želel ustvariti bodočnost, pokliči me na tel: 0601-66-079, sem Romana, pomagala ti jo bom najti.
- Agencija Pandora: Ni res, da je sreča samo za lepe in bogate. Lepota je dobro srce in če imaš takega, še ne oddanega, pokliči Romano na tel: 0601-66-079. Pomagala ti bom najti partnerja oz. partnerko.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

MARIJE SEMENIČ roj. Bizjak

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz njene ulice, pevcem, znancem in kolektivu Predilnice Litija, ki ste nam izrazili sožalje, ji poklonili cvetje in sveče ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala tudi PD Litija, g. Marjanu Oblaku in g. Albinu Jesensku za tople besede slovesa. Vsem in vsakomur posebej še enkrat hvala.

Žalujoci vsi njeni.

V SPOMIN

Minilo je leto, odkar se je poslovila od zemeljskega življenja naša draga mama

MARIJA ŠKARJA iz Zapodja

Hvala vsem, ki jo niste pozabili in ji prižigate sveče.

Njeni domači.

*Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih vedno boš ostal.*

Zahvala

Ob mnogo prerani izgubi našega dragega strica

ANTONA ŠKRABANJA

5. 1. 1931 — 8. 1. 1998

iz Vač, Potok 13

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali do strani in nam izrekli ustna sožalja, darovali cvetje in sveče in ga tako v lepem številu pospremili na njegov zadnji dom. Iskrena zahvala dr. Majdi Samastur, vsem sosedom, posebna zahvala vsem gasilcem, župniku g. Janezu Zaletel za molitev na domu in lepo opravljen obred, vsem vaškim pevcem, ki so ga s slovensko pesmijo pospremili v tihi dom, zahvala tudi g. Viktorju Garantiniju in g. Pavlu Hiršlu za lepe besede in lep govor ter gostilni Mrva. Vsem in vsakem še enkrat iskrena hvala. V naših srcih boš vedno z nami. Žalujoci: nečak Franci Škrabanja z družino in vsi njegovi.

*Bolečina se da skriti,
tudi solze zatajiti,
a tebe mama
nam ne more nihče vrniti.*

ZAHVALA

V 76. letu starosti

nas je za vedno zapustila draga mama, stara mama, teta in sestra

MARJANA KALAN

iz Jevnice.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, sveče in sv. maše, za pisno in ustno izraženo sožalje ter vsem tistim, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Posebna hvala župniku g. Dularju za molitev na domu, lepo opravljen obred in poslovlino mašo, cerkvenemu zboru Kresnice za zapete žalostinke in g. Setničarju za zaigrano tišino. Zahvaljujemo se tudi Društvu upokojencev Jevnica, PGD Jevnica, pogrebem in g. Evi Kovič za poslovlino besede. Še enkrat hvala vsem, ki ste jo imeli radi in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: hčerka Danica z družino ter hčerka Andreja z Marjanom.

*Zbogom nisi rekel,
roke nisi dal,
le tiho, mirno si zaspal.*

11. februarja 1997

je minilo leto, odkar nas je zapustil dragi mož in oče

JOŽE LAVRIČ

Hvala vsem, ki se ga spominjate in postojite ob njegovemu grobu.

Žena Marija.

ZAHVALA

V mesecu decembru nas je v 88. letu starosti zapustila draga mama, prababica, sestra in teta

ANA GROŠELJ roj. Zupančič

Ob izgubi naše mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste mamo spremili na zadnji poti, ji podarili cvetje in sveče ter sočustvovali z nami. Posebno zahvalo smo dolžni naši Mili za ves trud in nego drage mame. Enako hvala tudi dekanu g. Masniku za lep pogrebni obred.

Žalujoci otroci: Jože, Anka, Tone, Gusti, Mija in Milan z družinami.

*Pod Špego bivaš zdaj v tihoti,
na tvoji gomili svečka gori,
a v našem spominu si
med nami še vedno ti.*

V SPOMIN

20. februarja bo minilo leto žalosti, odkar je prenehalo biti srce dragemu možu, atiju, staremu atu, bratu, stricu in tastu

ANTONU RAZPOTNIKU iz Polšnika 19.

Prav lepo se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate svečke in postojite ob njegovem grobu. Hvala tudi g. župniku za opravljene sv. maše.

Vsi njegovi.

ZAHVALA

Ob izgubi drage žene, mame, babice in prababice

MARIJE ZUPAN roj. Pavlin iz Šmartna pri Litiji

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, župniku Franciju Kaduncu za opravljen pogrebni obred, šmarskim pevcem, sorodnikom, sosedom in vsem darovalcem sveč in cvetja.

Žalujoci mož Martin, sinova Fran in Brane ter hčeri Vida in Jelka z družinami.

OBLETNICE

120 let rojstva

ANTON LAJOVIC, skladatelj

(1878 - 1960)

Skladatelj, rojen na Vačah, sodi v sam vrh slovenske komponistike svojega časa. Njegov opus obsega 40 samospevov, 20 zborovskih skladb, 2 kantati, 5 sinfoničnih pesnitev idr.

140 let rojstva

DAVORIN HOSTNIK, slovničar

(1853 - 1927)

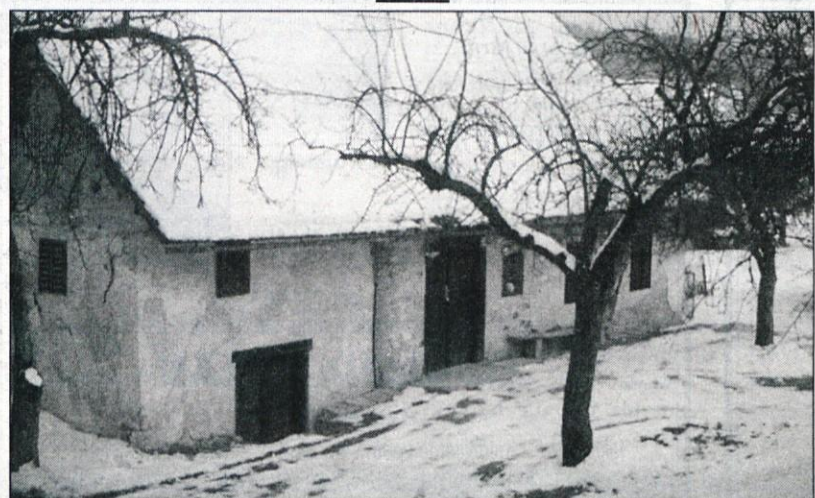
Zanimiva osebnost je tudi Davorin Hostnik iz Podroja. Je namreč avtor Ročnega rusko - slovenskega slovarja s kratko slovnico ruskega jezika (1897) ter avtor Gramatike slovinskega jezika (1900). Mnogo je tudi prevajal iz francoščine in ruščine.

150 let rojstva

FRAN CELESTIN, literarni zgodovinar

(1843 - 1895)

Rojen na Kleniku pri Vačah. Bil je strokovnjak s področja proučevanja slovanskih jezikov, pri čemer je zavzel za tiste čase nenavaden kritičen odnos do slovanofilstva.

Moravče - Hiša, v kateri je živel Zidarjeva Tona, znana zlasti v povezavi z literatom, Franom Levstikom, avtorjem znanega Popotovanja od Litije do Čateža.

Obudili bodo spomin na Planinsko rožo

Spomin na Planinsko rožo izpred nekaj let je še vedno živ.

Že tradicionalni vsakoletni zimski koncert mešanega pevskega zbora Zvon iz Šmartna bo tokrat na predvečer slovenskega kulturnega praznika, v soboto, 7. februarja, ob 19. uri, v šmarnem kulturnem domu. Kot gosta bosta sodelovala moški in ženski zbor KUD Fran Levstik iz Gabrovke, ki ju vodi Marjana Kolar, domačini pa bodo tokrat pod vodstvom Marjance Vidic prepevali ljubezenske pesmi, polovico svojega nastopa pa bodo namenili priljubljenim melodijam iz Gubčeve operete Planinska roža, ki so jo uprizorili pred devetimi leti in je takrat večkrat napolnila omenjeno dvorano. Spored bo povezovala ga. Magda Omahen, ki je pripravila tudi scenarij.

BORIS ŽUŽEK

KINO KULTURNI CENTER LITJA

Program filmov za februar

Sobota, 7.2. ob 19.00	Krvavo obzorje (Event Horizon)
Nedelja, 8.2. ob 18.00	ameriška fantastična grozljivka Režija: Paul Anderson, Igrajo: Laurence Fishburne, Sam Niell
Sobota, 14.2. ob 19.00	Jutri nikoli ne umre (Tomorrow never dies)
Nedelja, 15.2. ob 18.00	ameriški akcijski film Režija: Davin Fincher Igrajo: Pierce Brosnan, Jonathan Pryce
Sobota, 21.2. ob 19.00	Igra (The Game)
Nedelja, 22.2. ob 18.00	Režija: David Fincher Igrajo: Michael Douglas, Sean Penn
Sobota, 28.2. ob 19.00	Stereotip
Nedelja, 1.3. ob 18.00	slovenska komedija Režija: Damjan Kozole Igrajo: Roberto Magnifico, Tina Gorenjak

Vstopnice so v prodaji pol ure pred predstavo. Vabljeni!

Glasbeni pozdrav iz Litije

Foto: Zolka

Litija, 23. januarja – Pred polno dvorano Kulturnega centra Litija se je predstavila vrsta nastopajočih. Pihalni orkester - Big Litus Band Litija je namreč pripravil glasbeni večer z gosti ob izidu njihove prve kasete z naslovom Glasbeni pozdrav iz Litije. Poslušalcem so ponudili pravi splet melodij in zvokov, med katerimi jih je bilo nekaj tudi z nove kasete. Ob tej priliki lahko tudi rečemo, da je litijsko poslušalstvo še vedno precej hladno in

seveda tudi zahtevno. Pozoren opazovalec je lahko opazil, da se večina ne da kar tako potegniti v val navdušenja. Na to bodo v prihodnje morali paziti tudi nastopajoči in le v kakovostnem razredu petkovih izvajalcev se bodo v prihodnje še lahko predstavili v Kulturnem centru Litija.

Nastopajoči gostje pihalnega orkestra so bili Moški pevski zbor KUD Fran Levstik iz Gabrovke, pod vodstvom Marjane Kolar, Moški pe-

vski zbor Lipa iz Litije ter Učiteljski pevski zbor OŠ Gradec, ki ju vodi kapelnik orkestra in zborovodja, Ivan Kolar. Posebni gost pa je bil Jani Slimšek s sestro Metko.

Priložnost so ta večer izkoristili tudi za podelitev bronastih (nad 5 let udeleževanja), srebrnih (nad 15 let) ter zlatih (nad 25 let) Gallusovih značk, ki jih je dobitnikom izročil predstavnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije, Vladimir Brlek. (UGO)

Melodije pihalnega orkestra tudi na kaseti

Ob predstavitvi in izdaji audio kasete Glasbeni pozdrav iz Litije smo se pogovarjali tudi z Markom Vidnjem, predsednikom Pihalnega orkestra Litija. Prav od njega je namreč prišla tudi prva pobuda za izdajo lastne kasete ob prihajajoči 100-letnici, ki jo bo orkester kakor obljubljal posebej slovesno praznil naslednje leto. Ob prvem vzniku ideje so se že znotraj ansambla takoj pojavili dvomi o zmožnosti takšnega podviga. Ker pa ob obilici dobre volje in pripravljenosti za delo ni nič nemogoče, so tudi te sanje postajale vse bolj resničnost. In to v še kako kratkem času. Utečena ekipa, ki jo strokovno vodi kapelnik Ivan Kolar ob pomoči Vasje Namestnika, je z rednimi vajami, razdeljena na sekcije, v pičlih dveh mesecih od oktobra, ko je bila izrečena ideja, do začetka decembra, pripravila načrtovane štiri skladbe.

V dneh trdega dela jim je priskočila na pomoč tudi stroka, predvsem Vinko Štruncelj, producent in komponist, ki je kritično spremljala in ocenjevala njihovo delo. Ocene so bile nad pričakovanji in padla je odločitev za snemanje kar šestih skladb. Tako hitro kot so se vršile priprave, je napočilo tudi snemanje v enem najboljših studijev v Sloveniji ta čas. Odlični snemalniki v Studiu 14 RTVS in glasbeniki iz Litije z gosti so skupno delo opravili v kratkih dveh dneh, na montažo pa je bilo potrebno počakati še kakšen teden. Dan pred Božičem je na svetlo prišel Glasbeni pozdrav iz Litije.

Strokovno je bila zadeva pokrita optimalno. Zatikalo pa se je seveda kot vedno pri denarju. Stroške so si razdelili tako gostje, MPZ KUD Fran Levstik, MPZ Lipa ter UPZ Gradec v višini ene tretjine, kot pihalni orkester, ki je prevzel največje breme. Pri tem so mu pomagali mnogi sponzorji: Mesarija Litija, Mestna skupnost Litija, OMV Istra Benz, Mini market Dornik, Kovinska galanterija Železnik, SLS Podružnica Litija, Elektromehanika Muzga, Foto Format, Krajevna skupnost Šmartno, Agrolit Grošelj, As d.o.o., Avtoelektrika Dobravec, Mercator KGZ Litija, Cvetličarna Vjolica, Avtoklepar Dobravec, Dimnikar Dobravec, Pika-

polonica Hostnik, Litta d.o.o., Tendence d.o.o., Sadje zelenjava Begaj Mehdi, Fondacija Litus in na koncu še pokrovitelj koncerta v Kulturnem centru Litija, SKB d.d.

Verjetno pa bi v podporo ambicioznemu projektu padel marsikak tolar manj, če se ne bi kot dejaven sodelavec in simpatizer pihalne godbe izkazal Janez Kres. Po drugi strani pa je z odlično pripravljeno promocijo in kar nekaj organizatorskimi posegi rada priskočila na pomoč tudi Rosana Maček (ZKD Litija).

Od izdanih 600 kaset sta jih preko 100 že vnaprej odkupila Matična knjižnica in Zveza kulturnih društev. Kaže pa, da bo celotna izdaja kmalu pošla in Marko Vidnjem nam je zaupal, da že razmišlja o re-produkciji te kasete oz. nadaljnjih podvigih. Pripravljati se bo začela že kar nova kasete in kot je danes že povsem običajno tudi zgoščenka.

Vsekakor pa bodo godbeniki radi poprijeli ponudbo s strani RTV Založbe kaset in plošč za snemanje slovenskih koračnic. To pa nam že dokazuje, da se s temi dekleti in fanti ni več za šaliti, saj jih taki namigi usmerjajo v sam slovenski vrh. O konkretnem in prav tako pomembnem projektu, ki jih čaka že spomladi, pa morda še v naslednji številki...

Če tako pogledamo delo pihalnega

orkestra, ki se je komercialno poimenoval tudi Big Litus Band, v zadnjem obdobju, vidimo lep napredek. Celo več. Trditev, da so dejavnosti tega ansambla eno najmočnejših gibal kulturnega življenja na tem področju, ni daleč od resnice. Ljudje so se že navadili, da jih vidijo na vseh pomembnejših prireditvah, kjer so vedno lepo sprejeti. Posebno velik odmev imajo akcije širših razsežnosti kot je bilo npr. v Šmartnem pri združnem domu, kjer se je zvrstilo kar 1600 obiskovalcev.

Pri vseh pozitivnih vidikih pa vedno kane vmes tudi kakšna bolj grenka kaplja. In tudi tokrat je tako. Lahko bi rekli celo, da je takih kapljic več. Najprej je smotno izpostaviti nezgledno sodelovanje Glasbene šole, ki je v Litiji vendar zato, da skuša čim širšemu krogu mladih približati glasbo in jo tudi primerno gojiti. Vendar iz te varilnice mladih glasbenikov dotok le ni takšen kot ga je pričakovati. Ob tem dejstvu se je pojavila alternativa, KUD Bogenšperk, ki skuša s podobnimi programi zagotoviti kar največ pogojev za spodbudno delo. Žalostno je le, da vse dejavnosti predstavljajo denarno breme predvsem udeležencem. Drug (ne)zgled pa se postavlja v odnosu Občine do t.i. godbe na pihala. Občina kar nekako ne kaže pravega posluha za zvoke, ki prihajajo iz pločevinastih instrumentov. V pihalnem orkestru bi radi slišali le jasno stališče vseh pristojnih: ali smejo upati na kakšno rezino iz občinske pogače, ali pa naj se postavijo povsem na lastne 'komercialne' noge. Ne želijo si namreč več zapletov kot so se dogajali v lanskem letu okoli dotacij iz občinskega proračuna za nabavo novih instrumentov. Nabava je stala 2 milijona SIT, orkester pa je dobavitelju dolžan še polovico. Ker želijo godbeniki imeti pred praznovanjem vse stvari urejene, jih ta problem še posebej teži. Zlasti, če pomislimo, da bo 'stoletni' proračun verjetno težak kar 10 milijonov.

M. B.

Galerija Avla Kulturnega centra Litija

Slikar Franci Lesjak razstavlja

Litija, 30. januarja — V počastitev kulturnega praznika so v Galeriji AVLA Kulturnega centra Litija, Trg na Stavbah 8a odprli pregledno razstavo znanega slikarja, avtodidakta Francija Lesjaka.

Franci Lesjak, slikar, ki je prepoznaven prav po čudovitih, pravljicnih pokrajinah, tudi tokrat ni mogel mimo svoje značilne motivike: hišk, ki bi lahko bile tudi železniške postaje, pa dreves, cvetic, mostov in pa seveda svojega znamenitega vlaka. Vse se pred našimi očmi odvija kakor pravljica, pravljica nekega časa in prostora, ki ga morda že zdavnaj ni več, pa si ga vsi še vedno želimo in sanjamo o njem.

Franci Lesjak se s slikarstvom ukvarja že lepo število let. Mnogi se ga boste spomnili, ko je še "uradov" na litijski občini, še več pa nas

Franci Lesjak: Ilustracija iz knjige otroške poezije, ki je pred izidom.

ga spremlja zdaj, ko je zašel v poklicne vode. Vsa leta se je udeleževal trebanjskih taborov, tam so ga odkrili tudi Ekvadorci, ki so ga v dnevniku Meridiano imenitno opisali - posvetili so mu kar celo zgodbo - in ga tako predstavili tudi širši mednarodni likovni javnosti.

Franci Lesjak se je na skupinskih razstavah predstavil tudi v Nurnbergu in Bratislavi, domača javnost pa ga pozna po številnih razstavah v Ljubljani, v Litiji in drugod.

Razstava njegovih del bo v litijski AVLI odprta do 28. februarja. Verjamemo, da si jo bo ogledalo veliko število obiskovalcev - nekaj slik bo Franci obesil tudi na stene prenovljene knjižnice - še posebej pa se nadejamo, da si bodo to zvrst slikarstva ogledali tudi mladi!

JOŽE SEVLJAK

Obnova mladinskega oddelka knjižnice je končana

Prazne knjižne police željno pričakujejo knjige, prazni prostori mladinskega oddelka pa mlade bralce.

Klub litijskih študentov

Za vse tiste, ki kljub našim prizadevanjem še niste slišali, da v Litiji obstaja tudi klub študentov in dijakov, MI SMO in delujemo.

Začeli smo delovati v marcu 1997 in do konca leta naredili kar nekaj projektov, zadnji je bil v mesecu decembru in sicer smo pripravili kulturno - zabavni teden za lene decembrske dni: z likovnimi delavnicami pod strokovnim vodstvom g. Pavla Smoleja, gđc. Dunje Mantel, gđc. Petre Ivanušić, g. Gregorja Novaka, s fotodelavnico, ki jo je vodil g. Marjan Šušteršič, z večernimi filmi po izboru g. Gorana

Mlakarja in turnirjem v taroku pod budnim očesom g. Bojana Brica.

Za vašo informiranost nam je pomagal tudi Radio Geoss. Vsi tisti, ki kljub plakatom in radijski reklami še nikoli niste slišali za nas, se nam lahko pridružite na sestankih vsak četrtek ob 20.00 v naših prostorih na Ljubljanski 1a v Litiji ali nam pišete na isti naslov.

V letu 1998 vam želimo veliko študentskih uspehov, mi pa vam bomo za sprostitev pripravili veliko projektov tekom leta.

KLIŠE

Prazniki in šege

Piše: Magdalena B.

Svečnica, darovanje Gospodovo

Po Mojzesovi postavi je bila vsaka judovska mati po porodu nečista in je smela šele po štiridesetih dneh spet stopiti v tempelj, kjer je darovala jagnje ali goloba. Zato se dan imenuje tudi praznik Marijinega očiščenja. Ker pa ta dan pred sv. mašo blagoslove sveče in je procesija z njimi ter verniki tudi med mašo z njimi svetijo, je praznik dobil ime svečnica. Pri blagoslavljanju sveč prosi Cerkev, naj bi bile blagoslovljene sveče ljudem, kjerkoli so, na suhem ali na morju, v dušno in telesno korist. Tudi ta Marijin praznik je v zahodno Cerkev prišel iz grške Cerkve, kjer so ga najprej in najslavesneje obhajali v Jeruzalemu, predvsem kot praznik srečanja stračka Simeona z božjim Detetom, o katerem je napovedoval, da bo luč v razsvetljenje nevernikov. V zahodni Cerkvi je praznik dobil predvsem marijanski

značaj. Marija nam hoče pokazati, kako naj gremo po poti tihote in molka, če hočemo tudi mi svetu dati Jezusa. Na svečnico izzveni božična misel v sladkost in resnobo. Z njenim praznovanjem je ohranjenih v ljudstvu mnogo navad, koledniških pesmi in podobno. Brez sveče, blagoslovljene na svečnico, naj bi ne bila nobena krščanska družina!

FEBRUARSKI REKI

2. februar - Svečnica zelena, velika noč snežena.

2. februar - Če se svečnica jasno zdani, zima še dolgo trpi.

2., 3. februar - Svečnice dan, zima van. To je laž, reče Blaž.

14. februar - Sveti Valentin prinese ključke do korenin.

Izid in predstavitev pesniške zbirke Trikrat B

Litija, 30. januarja — Predstavitev nove pesniške zbirke Trikrat B se je udeležil vsak, ki ga je že kdaj pritegnila vezana in tekoča beseda poezije Jožice Ocepek. Avtorica se je že doslej predstavljala javnosti z objavo svojih pesmi, tokrat pa ji je uspel željeni projekt: lastna pesniška zbirka. Predstavitev v Kulturnem centru na Stavbah je tekla živo pod spretnim vodstvom Rosane Maček in ob prijetnem ter izbranem branju natisnjenih pesmi v interpretaciji gledaliških igralk Olge Kacjan in Romane Šalehar. Vmesno tišino je s prijetnimi zvoki violine zapolnjeval Klemen Benko ob klavirski spremljavi Urške Mohar-Vidic.

Razmišljanja ob prebiranju prvenca Jože Ocepek

Ob prebiranju teh pesmi sem že skoraj dokončno spremenil mnenje, ki ga imam že dolgo v pričanju, da se skozi pesmi najlažje, najbolj globoko in najlepše zazre - vidi v globino duše pesnika in to še posebej, ko gre za lirčno pesnitev z izrazito ljubezensko izpovedjo, kot je to izpričljivo zaznavno v pričujoči zbirki.

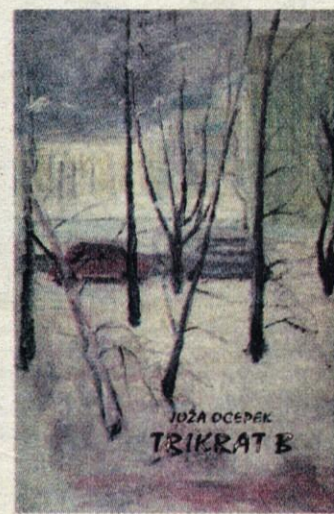
Večina teh pesmi poje o tistem, kar je človek poznal - čutil že ob potekanju svojega počlovečenja, torej že mnogo, mnogo prej, preden je vedel, kaj je to in še mnogo, mnogo, mnogo prej, preden je to zlahtno ali boleče čutenje poimenoval in mnogo mnogo prej, preden je to gorečnost upesnil vsaj v besedah ali nazadnje še na papirju kot ljubezen.

Kako lepo zazvenijo - zadišijo verzi iz pesmi še vedno: Še vedno/ moje dlani dišijo/ po tvoji koži (prva kitica), kjer srečamo in zaznamo kopičenje vrha ljubezenskega čutenja, ki se potem poleže v spokojno trajnico v človeški duši (srcu) v izpričevanju zadnje - četrite kitice iste pesmi: Nocoj ne bom/ umila rok,/ ne bom zaprla nosnic./ Nocoj bom mižala. Čut, vonj in videnje (p)ostanejo ena sama, velika - goreča ljubezen, ki

ni upodobljena kot premica, da opredeljuje ljubezen kot eno plat medalje in je vedno na eni strani - pozitivni ali negativni, ampak je ponazorjena kot sinusoidna, ki valovi na obeh straneh ničelne osi, čeprav z manjšo, pa spet z večjo amplitudo. Ostaja pa vedno na nivoju "vzdržljivosti" - ne dosega rezonance, ne v ugodju in ne v neugodju, ki lahko spremlja ljubezen. Rekel bi, da teče od občutnega veselja, preko rahle ironije, do nepretrane žalostoi, mogoče bolj obžalovanja, ko se ni čutili obupa, kot

zapoje pesem Rešitev: Le enkrat/ sem zbrala pogum,/ da bi ti oddala sporočilo.... Tvoja vrata/ se niso odprla./ Odsla sem/ z mehkim in tihim/ korakom,/ da me nihče/ ne bi opazil./ Bila sem rešena.

Zeleno, modro, rdeče

Tistega dne
je bilo na poljih
sto odtenkov zelene
in nebo je blestelo
v nešteto modrih.

Bila je tudi
eksplozija rdečih.

Morala sem
zapreti oči,
ker nisem prenesla
toliko lepote.

Bil je maj.

Jože Ocepek

človekove misli lahko ponese na polet v nekončnost veselja ali pahne v brezizhodnost prepada.

V pravkar citiranih verzih sta sicer transmissija občutka in sta nadomestilo za ustnice, kot najbolj občutljivo človeško tipalo, kar me sicer ne preseneča, saj sta še bolj univerzalni in se jih vedno in povsod zavedamo, mogoče celo prepotogosto in kdaj pa kdaj po nepotrebnem uporabljamo. Zanimivo je, da pesnica v ljubezenskih izpovedih veliko raje uporablja roki, dotik in objem, kakor ustnice in poljub. Ob tem razmišljanju sem pomislil na odtis dlani - roke nekega praprednika, nekje iz paleolitika v jami Pechmerl, porodila se mi je misel, ali ni ta odtis pomenil izpoved ljubezni, ko je mogoče želel ljubljeno pustiti sporočilo o name-nu ljubezenskega božanja, ki ga posreduje na ta način, ker ni imel druge možnosti. Ali ni s tem odtisom hotel sporočiti: "Tukaj sem te čakal...., bila sva zmenjena...."? Ali ni to mogoče prva "zapisana" oblika ljubezenskega sporočila - ljubezenska pesem?

Čut, videnje in odnos do ljubezni, ki je osnovna nit celotne zbirke,

Čeprav beseda - misel piči, da zaskeli, toda tok misli se spet zlije v tenkočutno poimenovanje pozitivne strani ljubezni, če že ne v isti pesmi, pa v naslednjih. Pesnica ostane tisto, kar je bila pred zaznavo čutenja ljubezni in neprizadeto nadaljuje svoje videnje in čutenje bistva obstoja, kot v pesmi Odsel si: Odsel si iz moje sanj./ Hitro in tiho,/ kot si prišel/..... Ne vznemirjaš me več./ Bil si le moja sanja.

Posebnost v zbirki je pet pesmi, ki so nekakšni triptihi, kot nekakšna pesem s senco ali z notranjim brisanjem odmevov. Kot primer navajam pesem Podoba: Na tih nedeljski večer/ Hočem/ na osamljeni ulici/ videti/ ob zastrem oknu zazrta v/ tvojo/ silhueto v notranjosti sobe,/ podobno/ moje nikoli izrečene želje. Izhodna oblika je pesem v zaporedju devetih verzov, če beremo lihe verze - verze z malimi črkami, tvorijo celoto, enako se zgodi, če beremo sode verze - verze z velikimi črkami, spet tvorijo celoto. Srečamo se s tremi pesmimi, ki v vseh oblikah lepo zazvenijo.

JOŽE VOLARIČ

Mesec kulture

Napovednik dogodkov KDAJ? • KAJ? • KDO? • KJE?

PETEK, 6. 2., ob 17.30

S pesmijo praznujemo

Joža Ocepek in UPZ Litus Litija

OŠ Sava

SOBOTA, 7. 2. ob 19.00

Koncert

PD Zvon Šmartno in
KUD F. Levstik Gabrovka

KD Šmartno

NEDELJA, 8. 2., ob 14.00

Kulturni praznik v središču Slovenije

občinska proslava

GEOSS

PONEDELJEK, 9. 2., ob 10.00

Otvoritev mladinskega oddelka litijske knjižnice

Matična knjižnica Litija

TOREK, 10. 2., ob 10.45

Predstavitev mladinske povesti

Beti Marn, učenka 7. razreda

OŠ Litija

ČETRTEK, 12. 2., ob 17.00

Pozdrav pesniku

nastop literarnih ustvarjalcev
litijske občine

Svetčeva ploščad pred občino
Litija

SOBOTA, 14. 2., ob 19.00

Ta veseli pustni čas

Folkorna skupina Javorje
z gosti

KD Šmartno

TOREK, 17. 2., ob 18.00

Peter Jereb - predstavitev diplomske naloge

Jožica Zupančič

Matična knjižnica Litija

TOREK, 24. 2., ob 11.00

Pustovanje z Adijem Smolarjem

OŠ Litija

ČETRTEK, 26. 2., ob 17.00

Odprtje razstave 'Izbor iz otroških likovnih kolonij'

Avla Občine Litija

Slovenka in Slovenec leta 1997

Zabavnoglasbena prireditev — Dve uri smeha in dobre volje

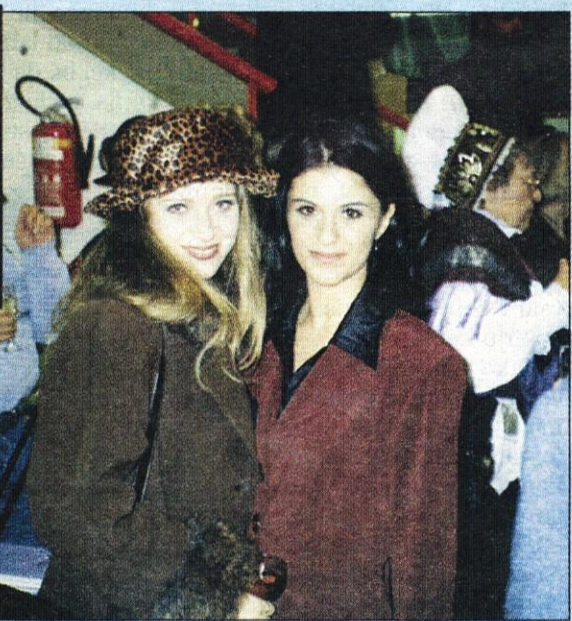
Litija, 16. januarja — V Športni dvorani je bilo v petek zvečer zelo bučno. Potekala je proglasitev Slovenke in Slovenca leta 1997, ki so ju izbirali bralci Nedeljskega dnevnika. Lanska naj Slovenka je bila atletinja Brigita Bukovec, naj Slovenec pa predsednik Republike Slovenije Milan Kučan. Oba sta naslov prejela že tretjič zapovrstjo. Brigita je bila sicer odsotna, na prireditev pa sta prišla njena starša. Opazili smo tudi mami biatlonke Andreje Grašič in skakalca Primoža Peterke, ki so vse skupaj tudi nastopile pred mikrofoni v imenu svojih otrok. Povabilu pa se niso odzvali, niti poslali svojega zastopnika, dobitnik laskavega naslova častni Slovenec leta, Slavko Avsenik, ter častna gosta prireditve, Leon Stukelj in Mirko Lebar.

Zato pa je bilo toliko več zanimivih glasbenih gostov. Nastopili so Adi Smolar, Avsenikovi Gašperji, duo M4M, Moped show z Marto, Simono, Gojcem, Romanom, Tofom in Martinom, kvartet Svit, Simona Vodopivec ter Marjan Zgonc. Prireditev je povezoval legendarni radijski napovedovalec Rado Časl. Prava paša za oči pa je bila najlepša rožica Nedeljskega, Nataša Atanasova. (UGO)

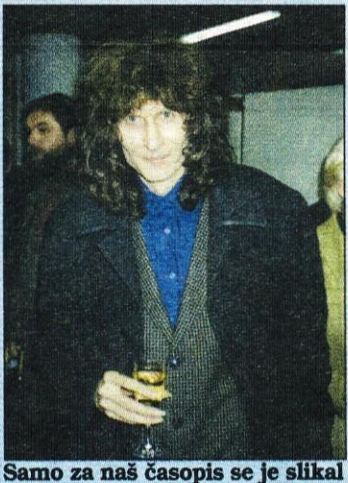

V imenu hčerke se je prireditve udeležila mama Slovenke leta.

Zvezdi večera sta bili med nastopajočimi tudi dekleti dua M4M. Poleg Mirjam Beranek sedaj nastopa naša domačinka iz Gradiških Laz, Helena Lovše (desno).

Pred fotografski objektiv sta stopila tudi Desa in Mario.

Samo za naš časopis se je slikal priljubljeni pevec in odlični tekstopisec Adi Smolar.

Valentinovo je dan za zaljubljene

"Sv. Valentin prinese ključke od korenin," ali "Sv. Valentin - prvi spomladin," so rekli, ki so jih uporabljale predvsem naše babice in naši dedi, marsikje pa to drži še danes, kljub čudnim vremenskim nepravilnostim. Svetnik torej, ki je napovedoval novo rojstvo in novo pomlad. Pomlad pa je v poljedelskem in živinorejskem pomenu vedno pomenila tudi ženitev. Zlasti se je to videlo pri pticah, ki so tako ali tako prisposodba za zaljubljenca. V zadnjih časih, ko je k nam pridrla tudi navada Valentinovega obdarovanja, nekateri vztrajno trdijo, da to ni slovenski praznik. Pa vendar je. Na Slovenskem so namreč v različnih deželah različno praznovali

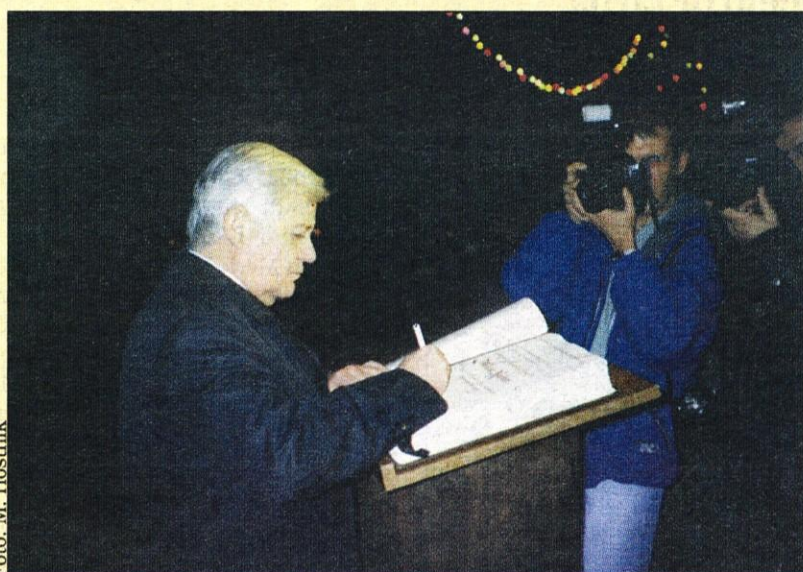
prebujanje pomladi in ptičjo ženitev. Nekateri ob sv. Vincenciju ali Vinku, drugi ob sv. Valentinu, tretji pa šele na Gregorjevo. Res pa je, da se je navada obdarovanja zaljubljenec razširila šele v zadnjih letih, tako kot Božiček, pa Velikonočni zajček in še marsikakšen amerikaniziran običaj.

Kljub vsemu Valentin ostaja še vedno tudi zavetnik pred božjastjo in mišičnimi krči ter trebušnimi bolečinami, pa tudi pred živinsko kugo. Zaradi svoje priljubljenosti je bil celo uvrščen med štirinajst priprošnjikov v sili. Valentinovo torej ostaja in postaja vse bolj ljudski praznik, zato: "Imejmo se radi!"

Opozorilo!

Valentinovo je edini dan, ko je dovoljeno tudi dekletom prositi za roko svojega izvoljenca. Zato se ne čudite, če vas doleti nepričakovana novica.

M. B.

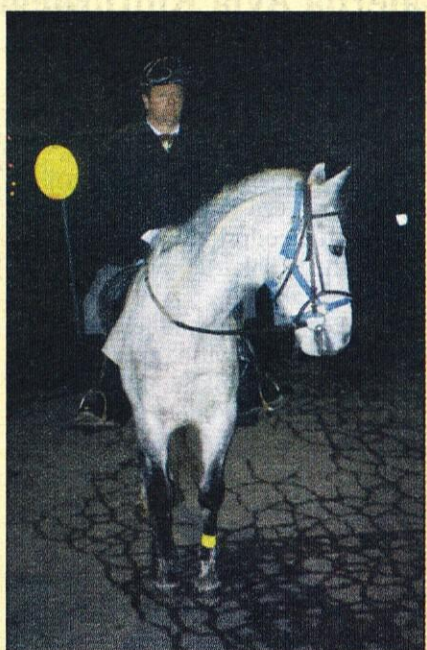

Milan Kučan podpisuje priložnostno besedilo.

Nov Kučanov podpis v knjigi predsednikov

GEOSS, 16. januarja — Pred prireditvijo Slovenka in Slovenec leta 1997 v Litiji se je novi (stari) predsednik Milan Kučan mudil še na Spodnji Slivni, kjer se je znova vpisal v knjigo predsednikov. Ob

tej priložnosti je bilo izpisano tudi priložnostno besedilo. Knjiga je sicer iz ročno izdelanega kakovostnega papirja in bo verjetno zadoščala še nekaterim prihodnjim rodovom. (UGO)

Pomembnega gosta je pričakal celo konjenik Valvazorjeve konjenice.

Knjiga predsednikov na GEOSS-u.

V Ameriki je vse tako veliko

Brnik, 9. avgusta 1997 — Prvič sem se sam odpravil na pot, za katero nikoli ne veš, kaj ti bo prinesla na koncu. Lahko doživiš veliko in navdušujoče presenečenje ali pa tudi neprijetno razočaranje.

Že dvig z Brnika je bil precej zanimiv. Kljub temu, da je naša letalska flota precej skromna in ne premore ravno ogromnih jeklenih ptic in je tudi letališče temu primerno, me je vseeno presentilo avstrijsko ropotalo na dveh visoko nasajenih kolesih. Vprašal sem se, ali je to sploh resno, ali pa je samo za avstrijsko letalsko družbo tako pomembna kakovost letala glede na relacijo, ki jo preleti. Zlasti v notranjosti tiste, sicer leteče priprave, sem dobil občutek ambience in udobja bolj opremljenega traktorja. Da ne govorim o vzletu. Pa naj pustim to. V zraku sem in bližam se Dunaju.

Brnik—Litija—Dunaj, 9. avgusta 1997 — Takoj po vzletu te seveda zagrabijo sentimentalna čustva, zlasti ko se pelješ nad rojstnim krajem in začneš podoživljati dogodke iz svojega življenja. Kot da se bi poslavljaj za vedno! Kdove - zgodi se tudi v najboljših družinah (npr. Titanicu). Na Dunaju hitro presedljam, že v Ljubljani sem dobil sedež pri oknu. Sicer ne vem, kaj naj bi si ogledoval, ampak vseeno ti prija tako, bliže soncu. Trup velikanske ribe se je hitro polnil in tudi sam sem dobil soseda - Američana, kot za uvod v deželo, ki me je pričakovala. Hitro se je potrdilo tisto pregovorno o ameriški odprtosti in morda celo pretiranem govorjenju. Joj, kako bo šele na trdnem! Tip je v Bosni učil otročad metati žogo na koš. In res je imel svoja dva metra v višino. Poleg vseh zadev, ki so mu ležale na duši o naših in balkanskih deželah, je končno izdihnil še svoje ime, Arthur, in da je iz Washingtona. Dal mi je telefonsko številko, vzel dve tableti in zaspal. Ej, ameriška odprtost. Ja, navzven, ne pa navznoter! O sebi sem mu morda povedal le 10, 11 stavkov.

Nad Atlantikom, 9. avgusta 1997 — Osem ur me torej čaka. Vsaj ob oknu sem sedel in zrl v mimoidoče - oblake. Prebral sem še cel Time v obe smeri, si ogledal film o mlademu divja-

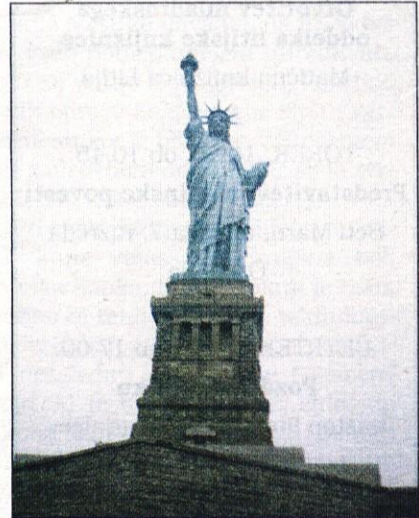
čku v New Yorku, ki je verjetno želel povedati, da Evropejci nimamo kaj delati v civilizaciji in betonski džungli, pojedel še vse štiri obroke in dva Arthurjeva ter končno prestal največji strah, ko se je na grafičnem prikazu letalo znašlo nad Novim svetom.

Kakšno uro pred predvidenim prihodom nas je pilot opozoril naj si začnemo ogledovati predmestja New Yorka. Zbudim torej Arthurja in mu, dokler še sam ni odprl ust, hitim razlagati, kako majhna je naša država, komaj za eno njihovo mesto. In še to zgolj po površini. Števila prebivalcev niti nisem želel preveč izpostavljati. Medtem pa je pilotu tudi že uspel preboj skozi oblake nizzdol in ugledal sem pravo, pravcato Ameriko. Ali je takšna kot sem si jo predstavljal ali ne v tistem trenutku nisem mogel reči. Prvič, ker se je že mračilo; drugič, ker so me prevevali čisto drugi občutki, ki jih še nisem popolnoma uspel razumsko okarakterizirati.

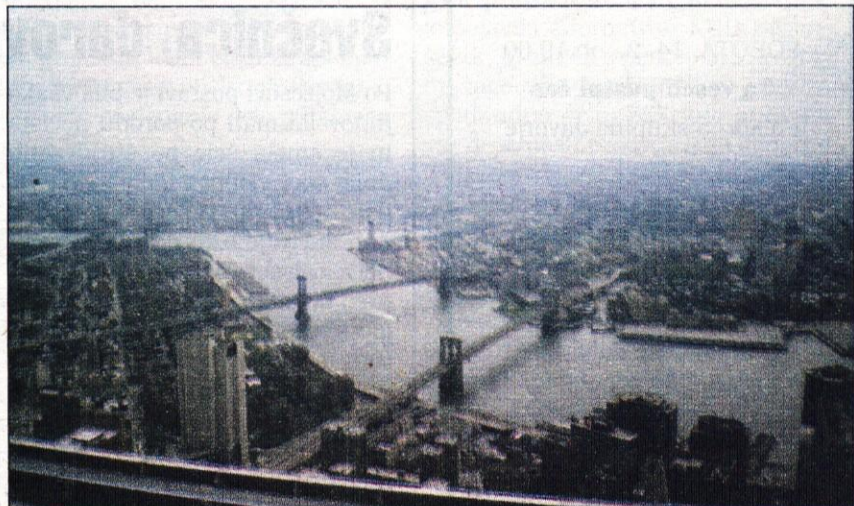
New York, še vedno 9. avgusta 1997 (Litija, 10. 8.) — Pristanek je bil trden, a srečen. Slovo od Arthurja. Dobrodošlica Ameriki. Ni me čakala rdeča preproga, temveč improvizirani hodniki, ograjeni z oblečenimi verigami. Kasneje sem se v velemlstu na te verige privadil, prav tako na vrste, ki so v takšni množici še kako potrebne in predvsem dolge. Razvr-

stili so nas v kolone in po kategorijah: Američani, Evropejci in tisti z vizumi. Slovenci smo avgusta žal še spadali med tretjerednike in to tegobu sem moral prenašati tudi sam. Črnemu uradniku se seveda ni nikamor mudilo, saj je ravnokar nastopil nočno izmeno, predse postavil dva McDonald'sova menija in si dal opravičiti v vtikanjem slamice. Mene pa je ravno v tistem trenutku zgrabil neprijeten spanec in utrujenost kot že dolgo ne. Pogledam na uro in vidim tri črtice po polnoči. Takoj mi je bolj jasno in se zbudim; saj je šele deveta zvečer.

M. B.

Kip Svobode

Takole nekako izgleda New York iz zraka. Pogled na Brooklynski most (prvi), za prečkanje katerega sem porabil kar slabe pol ure. Po sredini je namreč urejena sprehajalna steza. Seveda s počivališči. Poleg je še dvonadstropni Manhhattanski most (avtomobili in podzemna železnica); oba povezujeta Manhattan z Brooklynom.